

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

MOTIVACE K PRAKTIKOVÁNÍ MAGIE

MOTIVATION TO PRACTICE MAGIC

Bakalářská diplomová práce

Autor: Bc. Radek Ráček

Vedoucí práce: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Olomouc

2018

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: Motivace k praktikování magie vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Náměšti nad Oslavou dne

Podpis

Poděkování

S pokorou děkuji paní PhDr. Olze Pechové, Ph.D. za její odborné vedení, věcné připomínky, rady a vždy vstřícný přístup při vedení této práce. Dále děkuji za podporu svým rodičům a paní Ludmile Králové. V neposlední řadě mé poděkování patří všem respondentům, bez kterých by nebylo možné výzkum zrealizovat.

Obsah

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Vymezení magie	8
1.1 Magie v rámci psychologie a sociologie náboženství	9
1.2 Magie ve vztahu k čarodějnictví	10
1.3 Magie ve vztahu k náboženství a vědě	11
2 Magické myšlení a chování	13
2.1 Magické myšlení	13
2.2 Magické chování.....	14
2.3 Posvátné a profánní	14
3 Struktura magie.....	15
3.1 Členění magie	15
3.2 Hermetismus	17
3.2.1 Hermetismus v moderní Evropě a Čechách	18
3.2.2 Hermetické disciplíny	19
4 Vybrané výzkumy	21
4.1 Alternativní religiozita/spiritualita	21
4.1.1 Srovnání výsledků ISSP (1998/1999) a DIN (2006)	22
4.1.2 Příčiny zájmu o alternativní religiozitu/spiritualitu	22
4.2 Kvalitativní výzkum soudobé české religiozity/spirituality	23
4.2.1 Podoba alternativní spirituality	24
4.2.2 Motivace k alternativní spiritualitě	24
4.2.3 Propojování materiálního a duchovního	25
4.3 Situace výzkumů v oblasti ezoterismu.....	25
4.4 Výzkumy magie v české společnosti	26
5 Základní vymezení motivace	28

EMPIRICKÁ ČÁST	29
6 Výzkumný problém, cíle a výzkumné otázky	29
6.1 Výzkumný problém	29
6.2 Cíle výzkumu	29
6.3 Výzkumné otázky	29
7 Metodologický rámec výzkumu	30
7.1 Design výzkumu	30
7.2 Základní a výběrový soubor	30
7.2.1 Kritéria pro výběr respondentů	30
7.3 Metody sběru dat	32
7.4 Metoda zpracování a analýzy dat	32
7.5 Etika výzkumu a osoba výzkumníka	32
8 Výsledky výzkumu	34
8.1 Uspokojení z praktikování magie	34
8.1.1 Experimentování	34
8.1.2 Potřeba tajemna – magična	35
8.2 Rozšířené poznání	35
8.2.1 Magické inženýrství	36
8.2.2 Gnóze	36
8.3 Sociální aspekt	37
8.3.1 Sdílení	37
8.3.2 Intimita	38
8.3.3 Rodinná determinace	38
8.4 Náboženství	39
8.5 Dosažení cílů	40
8.5.1 Ochrana	41
8.5.2 Očista	41

8.5.3 Zdraví	41
8.5.4 Hojnost	42
8.5.5 Moc	42
8.6 Seberozvoj	43
8.6.1 Sebekultivace	43
8.6.2 Sebepoznání	44
9 Odpovědi na výzkumné otázky.....	45
10 Diskuze	48
11 Závěr	51
Souhrn	52
Seznam použitých zdrojů a literatury	54

Příloha č. 1: Český a cizojazyčný abstrakt bakalářské diplomové práce

Příloha č. 2: Přepis rozhovoru s respondentem č. 5

Příloha č. 3: Otázky semistrukturovaného interview

ÚVOD

Magie představuje specifický fenomén, který je starý jako lidstvo samo, starší než náboženství nebo věda. Jak uvádí Říčan (2007), „Česká bezbožná kotlina“ představuje unikátní laboratoř pro zkoumání skrytých a alternativních forem náboženství. V tomto kontextu je nutno si uvědomit, že Česká republika představuje jedinečnou oblast, ve které magie hraje značnou roli, a je stále zakořeněna v jejích obyvatelích. Vždyť prvorepubliková Praha byla považována za okultní srdce Evropy a v současnosti je okultní religiozita stále na vzestupu.

Nakolik je mi známo, psychologický rozbor motivace k praktikování magie nebyl zatím v ČR předmětem zkoumání. V době, kdy role tradičních náboženství ve společnosti slábne, a naopak zaznamenáváme výraznou inklinaci k „alternativním“ proudům, ke kterým užívání magických praktik bezpochyby patří, považuji téma magie za aktuální. Hlavním cílem této práce je klasifikovat a kategorizovat, co současného člověka motivuje k praktikování magie – vytvořit motivační strukturu. Téma bakalářské práce z oblasti psychologie náboženství jsem zvolil proto, že je mi oblast magie teoreticky i prakticky blízká. Považuji za nezbytné tuto skutečnost uvést hned v úvodu a jsem si vědom etických i metodologických rizik, jež vyplývají z této skutečnosti.

Zaměření práce je usazeno v rámci západní magické tradice, jelikož se jedná o univerzalistický směr v rámci evropského pojetí, které je poměrně konzistentní, má své teoretické vazby na náboženství, historii a v některých případech i na vědu.

V teoretické části práce je vymezeno pojetí magie z různých úhlů pohledu, její vztah k jiným oblastem a členění, následně jsou charakterizovány principy magického myšlení, chování apod. Teoretická část je završena aktuálními výzkumy z oblasti alternativní religiozity a magie, které souvisejí s psychologií, a následně jsou prezentována jejich zjištění.

Empirická část vychází z kvalitativního výzkumu, který zachycuje vnímané motivační aspekty praktikujících magiků. Data byla získána pomocí semistrukturovaných rozhovorů a následně analyzována metodou zakotvené teorie. Výsledkem jsou identifikované motivy, potřeby, tendence, cíle a jiné aspekty, ovlivňující motivaci k praktikování magie.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Vymezení magie

Z pohledu etymologie Nakonečný (2009b) uvádí, že slovo magie je patrně odvozeno od perského slova, které značí moc nebo velikost, v latině *magnus* znamená veliký, v řečtině *megas* znamená mocný, v sanskrtu slovo *maha* znamená moc. Vymezení magie jako pojmu představuje nesnadný úkol, ne snad z pohledu, že by pokusů o definování magie byl nedostatek, naopak. Například myslitelé, jež autor uvádí, např. Simon Magus, Apuleius, Plinius, Jamblichos, Ficino, Giordano Bruno, Agrippa z Nettesheimu, Paracelsus, Francis i Roger Bacon, Eliphas Lévi aj., se více či méně o vymezení magie pokoušeli a přinesli řadu definic a teorií.

Dle Nakonečného (2009a) právě uchopení magie je jiné z pohledu kulturního antropologa, etnologa, historika přírodních věd, a zcela specifický ráz mu dávají okultisté různého zaměření. Z tohoto důvodu mi přijde důležité zmínit definici magie i z pohledu magiků, kteří se onou problematikou zabývali. Eliáš (1992) ve svém stěžejním díle erudovaně kritizuje různé definice magie od výše uvedených myslitelů, např. „Magie jest věda o příčinách veškerého Bytí“, „Magie uvolňuje a napomáhá účelům Bytí“, „Magie jest věda o pravdě a světle“, „Magie jest nejvyšší naukou o silách“, „Magie jest svatou Vědou, prýsticí z duchovního sebepoznání Božského Člověka“. Souhlasně se přiklání snad jen k Papusově definici, která vysvětluje a vystihuje základní principy magického působení:

Papus (2005) rozlišuje magii za vědu praktickou a okultismus za vědu teoretickou, ale dodává, že znalost teorie v jeho pojetí představuje základní pilíř pro magii. Definici magie vysvětluje na paralele kočího, koně a kočáru. Kočí představuje intelekt a vůli, tzn. řídicí princip. Kočár představuje hmotu, nehybný princip, jímž je pohybováno. Kůň představuje (životní) sílu, která je ovládána kočím a hýbe celou soustavou. Dodává, že vůle nikdy nepůsobí přímo na hmotu, jelikož by to bylo podobné jako když kočí působí přímo na povoz. Vůle aktivizuje životní sílu. Jednoduše autor definoval magii jako „vědomé působení vůle na život“. Tuto definici následně doplnil do podoby: „Magie je užitím dynamizované lidské vůle k rychlému vyvinutí živoucích sil přírody“ (Papus, 2005, s. 29).

Leckteří autoři nacházejí paralelu magie s vědou, uměním nebo náboženstvím. Typickým příkladem je známé vymezení magie A. Crowleyho, který ji definoval jako umění a vědu vyvolat změnu v souladu s vůlí (Veselý, 2008).

Ztotožnit magii s jednoznačnou kategorií – věda, umění nebo náboženství ovšem nelze. Zajiček (2008) uvádí, že magie rozhodně není vědou, jelikož je zásadně spojená se subjektem, a dodává, když se subjekt

odstraní, zbude jen slupka, která se zcela mine s podstatou magie, což je nežádoucí. Uměním není, jelikož v něm chybí zpětný chod, záměrná a systematická kultivace, mimo jiné umění je více zaměřeno na produkci. Náboženstvím není, jelikož v magii není důležitá víra v něco konkrétního a může být zvolena různá ontologie, jež je pro konkrétní práci užitečná.

Magie byla vymezena i v pojmech psychologie, především v rámci psychoanalytických teorií. Dle Freuda (2017) jsou magické představy o všemohoucnosti myšlenek formou intelektuálního narcismu, který je primitivním postojem, jehož příčinou je nadměrné libidózní obsazení myšlenek. Regardie (2007), jehož pojetí je blízké Jungovské psychodynamice, a který se víceméně snažil o psychologizaci magie, interpretuje ji jako božský proces, způsob duchovní kultury nebo rozvoje, jehož cílem je za pomoci práce s komplexy a energií libida dosáhnout očištění (purifikace) a vyvolání vyššího já. Dodává, že při evokativní magii dochází k personalizaci komplexů. Dále zastává názor, že to, co magikové nazývají astrálním světem, je identické s kolektivním nevědomím.

Nakonečný uzavírá své snahy o definování magie tvrzením: *„Předmětem magie je transcendentní dimenze života všech forem bytí, která má své vitální kořeny ve sféře označované jako astrál, jejíž pozorovatelnou složkou jsou projevy lidské psychiky (vnímání, myšlení, imaginace, cítění a chtění). Praktická magie je pak zaměřena na operace s astrálem jako činitelem a astrální stránkou objektů, na něž jsou tyto operace zaměřeny“* (Nakonečný, 2009a, s. 14).

Nakonečný (2009b) se dále odvolává na Rogera Bacona, který vymezil magii jako „praktickou metafyziku“, a dle autora je toto pojetí vcelku správné.

1.1 Magie v rámci psychologie a sociologie náboženství

Klasifikace v rámci zkoumání náboženství, popř. kvazínáboženských jevů, do nichž lze magii zařadit, je poměrně problematická. Každá definice náboženství odráží konkrétní cíle, kontext nebo metodologická východiska teorie, v jejímž konceptu byla vytvořena, ale nevymezuje náboženství jako takové. Doména hledání „esence náboženství“ je vlastní teologii nebo filozofii náboženství. Naopak sociologie náboženství se zabývá podmínkami fungování náboženství, jeho dopady a důsledky (Václavík, 2014).

Dle Říčana (2007) lze psychologicky náboženství zkoumat v co nejvyšší šíři, jelikož každá lidská činnost má svůj psychologický aspekt. Dále autor uvádí, že religiozitu lze pojmut jako niterné náboženské prožívání a s ním spojené chování, což je v souladu s předmětem psychologie. Dle Nelsona (2009) psychologie náboženství (spirituality), kromě

výše uvedeného, má zkoumat vztahy religiozity k psychickým charakteristikám jedince a zkoumat její dopady na lidskou psychiku. Autor dále postuluje, že i přes podobnosti různých náboženských tradic by měly být zkoumány jako svébytný fenomén.

Zajímavým pohledem ve vztahu k motivaci nabízejí Stark a Bainbridge (1996), američtí sociologové a autoři populární teorie náboženství. Náboženství vidí jako „*systém obecných kompenzátorů založených na nadpřirozených předpokladech*“. (Stark a Bainbridge, 1996, s. 39) Dle autorů kompenzátory jsou postuláty zisků, obecným kompenzátozem je míněn takový kompenzátor, jenž nahrazuje soubor mnoha zisků. Magii vidí, stejně jako náboženství, jako systém, který je také postaven na kompenzátorech. Dle Václavíka (2010) takto uchopené náboženství je „ekonomicky výhodné“, jelikož za poměrně malé náklady (víra, dodržování kultických předpisů) nabízí mnohem větší zisky (spása, dokonalost). Náboženství nabízí „průvodce“, díky kterému lze dosáhnout naplněného a prosperujícího života.

1.2 Magie ve vztahu k čarodějnictví

Nakonečný (2009b) rozlišuje přístup okultistický, který lze interpretovat jako hermetický, a přístup „vědecký“ (kulturně antropologický, etnologický). Pojetí kulturní antropologie se kryje s pojmem čarodějnictví, jež představuje lidovou formu čarodějnictví a dle autora je tento přístup zcela zavádějící.

Frazer (2007) postuluje, že primitivní kouzelník zná magii především z její praktické stránky a neuvažuje o abstraktních principech. Kriticky dodává, že kdyby se nad svým konáním zamýšlel, došel by k objevu, že magie je nepravým uměním (spojováno s praktickou magií) a falešnou vědou (spojováno s teoretickou magií). Autor dodává, že magie je sice nesprávná a neplodná, ale kdyby byla pravdivá a plodná, nebyla by magií, ale vědou. Bardon (2000), autor proslulé sebezasvěcovací soustavy, rozlišuje podobně jako Frazer (2007) úroveň „nižšího“ kouzelnictví, tzn. kouzelník magických sil jen využívá, aniž by znal jejich pravou podstatu nebo příčinu. Mág na rozdíl od něj dbá na univerzální zákony, zná jejich příčinu a účinek a pracuje s magickými silami vědomě.

Frazerovo pojetí magie jako něčeho primitivního bezpochyby nelze generalizovat na všechny magické praktiky a může platit pro velice nízké formy magie, které jsou na úrovni pověry, nebo pro primitivní národy, které nahrazují vědecké poznání magickými konstrukty. Jak uvádí Bardon (2000), Nakonečný (2009b) nebo Veselý (2008), magie, jako Hermovo učení, je založena na specifickém poznání, které je sice jiné než poznání vědecké, opírá se

o konstrukty univerza a jeho analogie. Magický přístup není vědecký, ale zjevně není primitivní a neslouží jako náhražka vědeckého poznání. Bardon (2000) v této souvislosti ještě dodává, že opravdový mág nehodlá klesnout na úroveň kouzelníka, tzn. nečiní nic, s čím by nebyl dokonale předem obeznámen. Dle McWilliamse (2013) snaha o interpretaci magických ceremonií v antropologickém diskurzu, viz Frazer (2007), jenž se snaží z praktických důvodů osvětlit „světlem rozumu“, přináší řadu nedorozumění. Tato nedorozumění generují mylné závěry, i přes užití zdánlivě empirických metod.

1.3 Magie ve vztahu k náboženství a vědě

Kandert (2010) uvádí, že chápání magie a obecně světa „čar a kouzel“ je v evropském konceptu dost zjednodušené a zkreslené více než tisíciletým působením křesťanství. Právě z tohoto pohledu byla magie chápána jako nesourodý jev s křesťanstvím, a proto se v kulturních dějinách Evropy často opakovaly boje mezi ním a světem „čar a kouzel“, jak uvádí autor. Z pohledu křesťanství jsou magické praktiky chápány jako jednoznačně zlé, negativní, nekřesťanské a jako výsledek zbloudění. V lepším případě jsou považovány za důsledek tmářství, nevzdělanosti a života v pověrách. Magie byla západním křesťanstvím výrazně ovlivněna a nemusí být vzájemně v rozporu.

Základní předpoklad magického působení, tzn. existence univerzální duše, astrálního světa, nevylučuje existenci Boha. Naopak nikde není uveden tvůrce a stvořitel univerza. Magie na rozdíl od typických náboženství klade důraz na lidské uživatele, ale odvolává se na nadřazenost člověka nad ostatními živočichy, která se objevuje v Bibli, v První knize Mojžíšově – Genesis (Kandert, 2010).

Dle Kieckhefera (2005) magie byla historicky prostředkem ke znásobení účinků „vědy“ a tradičního náboženství. Různé historické návody šly ruku v ruce s tradičním náboženstvím a vzájemně se posilovaly. Typickým příkladem je léčitelská magie, jež může obsahovat nauku o bylinách z lidové medicíny a zároveň modlitby z křesťanských náboženských rituálů, např. v předpisu na smítko spadlé do oka:

Předpis nejprve začíná příběhem z legend světců (o tom, jak Pán vyslyšel a uzdravil svatého Nicasie), dále následuje zařikávání adresované přímo ke smítku, jež je dále zaklínáno při síle Krista, a svaté Trojice (Kieckhefer, 2005).

Náboženství autor chápe jako usmiřování či nakloňování si sil nadřazených člověku, jež řídí chod přírody a života. Náboženství má podobně jako magie svoji praktickou stránku.

Náboženská praxe se nemusí opírat jen o přinášení obětí či provádění zjevných obřadů, ale jestliže se božstvo těší např. z milosrdenství nebo čistoty, lze to tedy chápat jako akt prováděný ve snaze k jeho naklonění. Náboženství stojí na principu, že svět je řízen vyššími silami, jež lze odvrátit od jejich záměru přesvědčováním. S takovým pojetím je v rozporu jak magie, tak věda, jelikož oba dva systémy trvají na tom, že bytí ovlivňují neměnné zákony, a ne rozmary osobních bytostí.

Dillinger (2007) uvádí, že i přes obecný pokrok vědy a snahu „osvítit“ folklór a víru v magii v 19. a 20. století, kdy docházelo k mocenskému oslabení vlivu církve, byla hojně vydávána okultní literatura, o níž byl mezi veřejností velký zájem. V selských domácnostech té doby se nacházely knihy, často ručně přepisované, které obsahovaly praktické magické návody a zaklínadla, např. pro požehnání, léčení lidí a hospodářských zvířat. Dle autora některé návody mohly být účinné samy od sebe, i bez pozadí čarování, např. vypuzování blech vůní koření, nicméně účinek stejně posiloval víru v magické praktiky. Kvalita okultní literatury leckdy byla velice nízká a její produkce spíše sledovala ekonomické zájmy vydavatele a některých autorů.

Autor se dále pozastavuje nad tím, kdy se jedná o magii, a kdy ne. Jestliže si někdo v minulosti potíral netopýří krví oči, jedná se o magii, nebo můžeme mluvit o nějakém druhu primitivního lékařství? Obecně středověcí intelektuálové rozlišovali dva druhy magie: přírodní a démonickou. Přírodní nebyla oddělena od vědy, zabývala se skrytými (okultními) silami v přírodě. Démonická magie se nelišila od náboženství, byla jeho zkomolením a překroucením, tzn. bylo to náboženství, jež se odvrátilo od Boha k démonům, pomocí nichž se lidé snažili dosahovat svých záležitostí. Neměli bychom ovšem zaměňovat s pohanskou magií (např. předpovídání budoucnosti nebo léčení za pomoci pohanských bohů), která byla očerněna křesťanskými autory a z bohů pohanů udělali demony. Raní křesťanští teologové zastávali názor, že v magii jsou a vždycky byli démoni zainteresovaní.

Názor o zlém a zvráceném podstatě magie včetně ostatních prvků alternativní religiozity ze strany křesťanského mainstreamu přetrvává dodnes, o čemž jsou publikovány hojně články, např. na webu Víra.cz (nedat.), jenž provozuje Pražské arcibiskupství.

2 Magické myšlení a chování

2.1 Magické myšlení

Frazer (2007) analyzuje principy myšlení, o něž se magie opírá. Uvádí prakticky dva: Za prvé – podobné vytváří podobné, tzn. výsledek se podobá své příčině. Za druhé – věci, které byly jednou ve vzájemném styku, působí na sebe i přesto, že byla fyzická vazba odstraněna. První princip nazývá *zákonem podobnosti*, druhý nazývá *zákonem styku*, nebo *dotyku*. Zákon podobnosti spojuje s homeopatickou magií, jež byla užívána již před tisíci lety takřka po celém světě.

Typickým příkladem homeopatické magie je práce s panenkami, kterou laická veřejnost spojuje s vídú, ale je opomíjen fakt, že ji užívali čarodějové v Egyptě, Indii, Babylonu. Tyto techniky byly užívány jak se zlým úmyslem k odstranění nepříjemných lidí, tak například k usnadnění porodu (Veselý, 2008).

Výše uvedené principy vypovídají o magikově přesvědčení, že jsou univerzálně platné a nezávislé na lidském působení. Lze je shrnout pod obecný název, jímž je sympatetická magie, jelikož pracují s předpokladem, že věci na sebe navzájem působí na základě vnitřního skrytého souladu (Frazer, 2007).

Dle Vondráčka a Holuba (2012) je čarování činnost, při které záleží na zvláštních obřadech, u nichž se používá předmětů, které jsou považovány za děsivé, odporné, nebo naopak posvátné, a je jim přisuzován symbolický význam. Tato činnost (čarování) se opírá o víru v nadpřirozené síly, bytosti, a nebo vyvěrá z víry v obojí. Čarující, věřící v nadpřirozené síly, se domnívá, že může uskutečnit děje, jež se buď uskutečnit nedají, anebo ne v tak krátkém čase. Věřící v nadpřirozené bytosti se domnívá, že za pomoci ceremoniálních postupů může ony bytosti přivolat a donutit, aby mu sloužily nebo uskutečnily, co je běžnými prostředky nebo v mezích přírodních zákonů neuskutečnitelné.

Existují dva přístupy k magii – kouzelnictví, s cílem dosáhnout žádoucího výsledku, a tabu, tzn. negativní magie (*nezaměňovat s černou magií*), s cílem zabránit nežádoucímu výsledku. Dále autor popisuje, že typické pro myšlení kouzelníka je specifická koncepce, jež je totožná s koncepcí moderní vědy. Základem je pevná implicitní víra v řád a jednotu přírody, např. že vhodnými postupy (např. speciálním obřadem a zaklínáním) dosáhne kýženého cíle. Není primárně naléháno na vyšší moc a není požadována její přízeň (Frazer, 2007).

2.2 Magické chování

Kandert (2010) popisuje základní principy, na nichž je založeno „kouzlení“, „čarování“, nebo jinak řečeno magické chování. Je založeno na předpokladu, že všude ve vesmíru existuje neutrální síla, kterou lze využít pro vlastní účely. Bývá aktivována chováním nebo myšlením člověka. Z pohledu chování lze mluvit o symbolických úkonech, z pohledu myšlení může být magický úkon i nepozorovatelný a může být aktivován myšlením nebo přáním. Ona uvedená síla může být užita k ovlivnění všech existujících bytostí, jak lidí, tak „ne-lidských světů“. Z opačného pohledu univerzální síla může být použita ze strany jiných bytostí (duchů, božstev, zvířat aj.), které ji mohou použít k ovlivňování mezi sebou, ale i lidí. Paradoxem zůstává, že použití magie není definováno nějakým „vrozeným“ nebo specifickým získaným zasvěcením, ale její použití je dle autora demokratické a všichni v univerzu ji mohou rovněž užívat.

Uvedená síla, kterou uvádí Kandert (2010), je v magické teorii, již uvádí např. Bardón (2006), ale i Veselý (2008) nebo Nakonečný (2009b), nazývána astrálem nebo astrálním světlem.

2.3 Posvátné a profánní

Nakonečný (2009b) uvádí, že společné pro všechny magické metody je, že se jedná o postupy obřadné (rituální). Smyslem těchto rituálů je aktivizovat vůli a imaginaci operátora a provést magický úkon ve vhodnou dobu. Funkcí rituálu je kondenzovat a usměrnit energii nebo materializovat vůli operátora. Pro evropské pojetí magie je typické, což o mnoho let dříve publikoval Eliade (2006), rozlišování mezi posvátným a profánním. Existují časy, místa, předměty apod., které jsou určeny pro magické konání a jsou odlišné od „profánního“ (světského, všedního) konání. Tento koncept se liší oproti jiným magickým konceptům, jež existují mimo Evropu.

Hajnal (2008) ve své přednášce, lehce provokativně nazvané Proč v Africe není magie, uvádí, že na rozdíl od evropského pojetí magie je vúdú systém, který vykazuje magické prvky, ale není dělen na imanentní a transcendentní, přirozené a nadpřirozené. Právě toto dělení je pro evropský koncept magie typické, a proto nelze z jeho evropského pohledu považovat např. vúdú za magii, jelikož je to žitý způsob a není diferencován.

Štampach (2004) uvádí, že obvykle nebývá připisována účinnost obřadům samotným. Jejich role ale není zanedbatelná, právě ony podporují vůli a imaginaci, které jsou jejími činiteli.

Dle Kefera (1991) je rituálem „dráždění“ systém lidského těla a intervenující pocity tepla, chladu, bolesti, vyčerpání nebo ztuhlosti mechanicky vyvolávají zrakové, sluchové nebo hmatové iluze.

3 Struktura magie

Tato kapitola má za cíl strukturovat magickou praxi a stručně představit její jednotlivé způsoby a cíle. Důvodem je nastínění rozdílů a možností, jež se v magické praxi nabízejí a jsou ovlivňovány preferencemi magiků.

3.1 Členění magie

„Podle toho, jaký cíl si magie klade a s jakými silami pracuje, je určen postup operací, které jsou jejím prostředkem“ (Nakonečný, 2009a, s. 247).

Dle způsobu

Magia naturalis (přirozená, přírodní magie) pracuje se skrytými silami – magickými činiteli v přírodninách, jako jsou rostliny, kameny nebo živočišné substance. **Magia innaturalis** (nadpřirozená, nebeská) pracuje se stávajícími nebo uměle vytvořenými útvary astrálního světa (živlovými bytostmi, démony, elementály); do této oblasti spadá také nekromancie, tzn. práce s astrálními těly zemřelých (Nakonečný, 2009a).

Wolf (2009) uvádí, že magie naturalis může být chápána jako něco tajemného nebo nepoznaného v přírodě a ve vesmíru. Dle autora to ještě neznamená, že příroda je sama od sebe magická. O magii jde v případech, jestliže člověk vyvolá její vnitřní síly, energie a skryté schopnosti. Magie není sama o sobě, ale existuje prostřednictvím člověka, lidí „zasvěcených“ do jejího umění.

Dle etiky

Nakonečný (2009a) rozděluje magii z pohledu etiky na magii černou (goetie, satanická – magia nigra) a na magii bílou (božská magie, magie alba, magie divina). **Černá magie** představuje oblast, jejímž účelem je působit zlo, tzn. škodit druhým osobám, jejich majetku, nebo dokonce se je pokoušet usmrtit). **Bílá magie** zahrnuje takové operace, jejichž smyslem je konání dobra či snaha po reintegraci, motivovaná komunikací s „božstvy“ tvůrčích idejí nebo anděly katolické teologie.

Bardon (2000) uznává smysluplné členění na bílou a černou magii, ale zdůrazňuje, že toto dělení je závislé na dobrém či špatném účelu magikovy praxe. Dále postuluje, že není rozumné dogmaticky rozlišovat černo-bíle magické praktiky, jelikož univerzum bylo stvořeno jako celek.

Dle druhů

Štampach (2004) rozděluje magii na několik druhů, přičemž dodává, že magie v rámci hermetismu slouží k rozvoji ducha a nabízí alternativní kontakt se skutečností. Tyto činnosti jsou rozvíjeny v podstatě meditativní praxi s důrazem na vůli a imaginaci. Následně lze toto konání rozlišit dle záměru: **Magie zvědná** – poznává skryté věci nebo události, jež nelze postihnout smysly ani rozumem; **Magie operativní** – ovlivnění reality a skutečnosti; **Magie spekulativní** – klade si za cíl filozofické a spirituální cíle, které jsou paralelou k cestě mystické.

Dle Nakonečného (2009a) zvědná magie představuje praxi s cílem získávání paranormálních informací o minulosti, přítomnosti nebo budoucnosti. Autor uvádí, že je uskutečňována nejčastěji optickou cestou, tzn. za pomoci magických zrcadel.

Dále lze rozlišovat **magii sexuální**, na niž může být pohlíženo ze dvou pohledů – jako na cíl, tzn. milostné očarování k vyvolání lásky druhé osoby nebo ke zvýšení potence. Dalším pohledem může být užití sexu jako prostředku magické operace, jelikož sex má úzké propojení s astrálním světem. **Talismanická magie** se zabývá zhotovováním magických objektů (např. prstenů), které přitahují a koncentrují příznivé planetární vlivy. Amulety, jež spadají do této oblasti, mají naopak za cíl chránit jedince před vlivem agresivních nepřátelských sil (Nakonečný, 2009a).

Veselý (2008) uvedený výčet ještě doplňuje o charakteristické postupy, jako je **magie henočiánská**, **sigiliární** nebo **magie svící**.

Dle úrovně poznání

Nakonečný (2009a) rozlišuje magii dle vývojového stupně na psychurgii a teurgii. **Psychurgie** je zaměřená na vlastní astrální dimenzi operátora, jež je realizovaná jako evokace a instrumentalizace sil, které jsou obvykle označovány jako síly démonické, a kromě jiného reprezentují archaické lidské pudy. Do oblasti psychurgie lze zařadit např. vytváření elementálů (psychických bytostí nižšího druhu). **Teurgie** je praxe zaměřená na účelovou komunikaci s bytostmi vyššího řádu (božstvy, anděly, génii), má výrazně ritualizovanou povahu. Praktická forma teurgie představuje vytváření astrálních egregorů, bytostí, jež reprezentují nějakou ideu či tendenci, která se promítá z astrální úrovně do pozemské úrovně. Veselý (2008) dodává, že na psychurgii lze nahlížet jako na magii mikrokosmickou, zatímco na teurgii jako magii makrokosmickou.

Bardon (2000) člení magii do tří skupin dle hierarchie. První skupinou je **nižší magie**, která zahrnuje přírodní zákony, jejich činnost, působení a ovládání (nezaměňovat s fyzikálními zákony, poznámka autora). Druhou skupinou je **střední magie**, která zahrnuje „vládu a působení“ a ovládání univerzálních zákonů v člověku, tzv. mikrokosmu, v malém světě. Třetí skupinou je **vysoká magie**, která zahrnuje působení a vládu v makrokosmu, tedy v celém univerzu. Autor poznamenává, že magii sice lze dělit na dílčí aspekty, ale na základě základního axiomu Hermovy desky: „to co je nahoře, je také to, co je dole a naopak“, netřeba dělit magii na nízkou, střední a vysokou, ale existuje pouze jedna magie. A je důležité si uvědomit, že ona jedna magie se odvíjí od mágovy zralosti, která je měřítkem pro jeho magickou vyspělost, respektive propracovanost.

Dle pracovního modelu

Dle Veselého (2008) praktická magie často stojí na velice propracovaných magických pracovních modelech, jež jsou soustavami, které mají vlastní řád či jména. Jako příklad autor uvádí planetární, živlové, zvířetníkové, alchymistické analogie či boží jména, se kterými magik pracuje, a jež ovlivňují způsob jeho činnosti. Tyto soustavy jsou považovány za koherentní soustavy symbolů, odrážející uspořádání Univerza. Zajímavým aspektem je, jak autor uvádí, že pracovní modely jsou často spojeny s nějakými čísly, vážícími se k astronomickým konstantám země a vesmírných těles (např. 28 lunárních stanic, číslo 72, které je odvozeno z precesního pohybu zemské osy). Jako nejznámější a nejoblíbenější dle autora jsou Faustův pracovní model, model Lemegeton, Bardonův pracovní model aj. I přes propracovanost řady pracovních modelů lze narazit na nspecifikované modely, jež jsou osobními výtvoři a eklektizujícími přístupy k praktikování magie z řad jednotlivců či skupin.

3.2 Hermetismus

Dle Nakonečného (2009a) je hermetismus odvozen od slova Hermes, které užívali staří Řekové pro označení egyptského boha Thovta, jenž byl pokládán za autora knih o tajném učení, ne od slova hermetický (neprodyšně uzavřený). Tento Hermes měl přízvisko Trismegistos, což v překladu znamená *tříkrát mocný*. Lze interpretovat historicky hermetismus jako ezoterní učení, jež vzniklo v zasvěcovacích střediscích starého Egypta. Ezoterní, jelikož se jednalo o učení tajné, jemuž byli zasvěcováni pouze jedinci, kteří prokázali svou způsobilost pro zasvěcení. Jak autor poznamenává, hermetismus je laiky chápán jako druh okultismu, tj. druh pověrečných praktik či naivních učení, což je zásadní omyl. Hermetismu byla od období renesance věnována značná pozornost Západu, a je to až do dnešní doby. Základními zdroji jsou tzv. smaragdová deska nebo Corpus Hermeticum.

Při analýze hermetických spisů lze vidět hermetismus jako proces poznání světa a Boha, znovuzrození, a představuje přesně a pečlivě formulovanou doktrínu, jak člověk může z oblasti racionálního diskurzu přejít k dosažení „trans-racionální“ fáze přímých zkušeností a znalostí. Z omezené, materiálně a časově limitované reality k nelimitovanému a neomezenému věčnému vědění (vědomí). Nemůže být pochyb, že tento proces vyžaduje hlubokou změnu úrovně vědomí: gnōsis, přičemž této změny může být dosaženo pouze v neobvyklém extatickém stavu. Nevíme ovšem, jak přesně je tento stav vyvolán. Lze jej interpretovat jako zasvěcení, jež je představováno zbožnou invokací. Příčinou změny vědomí bývá dle autora „rituální polibek“ nebo „objetí“; bohužel přesnější vysvětlení těchto pojmů neznáme (Hanegraaff, 2008).

3.2.1 Hermetismus v moderní Evropě a Čechách

Hermetismus se v moderním pojetí rozšířil koncem 19. století. S nárůstem industrializace a rozvojem přírodních věd se bortily tradiční spirituální hodnoty a zakořeněná křesťanská tradice Evropy byla podlomena náporom pozitivismu. Jako protitlak se rodila touha po hlubším poznání, což vedlo k renesanci hermetických nauk. Hermetické nauky jsou definovány jako soubor učení o tajných vědách, kterými byla především alchymie, astrologie a magie. Dřívější tajemní těchto nauk se v moderní době přeměnilo téměř ve veřejné hnutí a vědění starého Egypta se mísilo s židovskou kabalou a orientálními ezoterními směry (Kalač, 2004).

Dle Nakonečného (2009c) situace v Evropě na začátku 20. století byla velice složitá – zesilovaly se reakce pozitivistů na duchovní atmosféru a arogance pozitivní vědy, jež předstírala, že má klíče ke všem tajemstvím světa. Jak autor uvádí, proti této aroganci se zvedla vlna iracionalismu ve filozofii (H. Bergson), která se projevila zvýšeným zájmem o okultismus. Dále byla šířena teosofie s příklonem k indickému mysticismu. Po první světové válce, jež přinesla krizi konvenčních hodnot, se příklon k iracionalismu ještě zesílil. To se projevilo vznikem nových okultních hnutí a společností. Tento trend se projevil i v Praze a roku 1930 vznikla společnost hermetiků Universalia. Mezi její nejvýznamnější osobnosti patří Jan Kefer, Pierre de Lasenic (vlastním jménem Petr Kohout) a František Kabelák. Kefer přednášel v rámci Svobodné školy hermetických věd, Kabelák se zabýval klasickou a kabalistickou magií a Lasenic byl znalcem staroegyptského ezoterismu. Zajímavou osobností je František Bardón, který je v rámci této práce několikrát citován, nepatřil k Universalii, jelikož mezi ním a jejími členy byl názorový nesoulad, ale patří mezi nejznámější české okultisty, jehož díla jsou i v současnosti v zahraničí publikována.

Lévi (2004) v kontextu vzniku hermetismu a magie odkazuje na knihu Henochovu, dle které magie byla předána lidem od andělů, synů Božích, kteří byli zasvěceni magii, a po svém pádu ji předali lidem prostřednictvím prostořekých řečí – jejich slabostí bylo zamilování se do žen a skrze ně se dali ošidit o svá tajemství.

Dle Fujdy (2010) se okultisté chápali jako stoupenci univerzálního náboženství, a okultismus byl značně synkretický a byl často chápán jako alternativa ke křesťanství. Okultisté (představitelé ezoterismu) dle autora byli v naprosté většině vzdělaní lidé, schopni reflektovat a akceptovat vědecké a filozofické poznatky. Na druhou stranu věda pro ně byla limitována neschopností poznání skrytých sil, jež se snažili probouzet a ovládat. Dle Vojtíška (2004) se ezoterní nauky vyznačují touhou proniknout za všechna zjevná náboženství, tzn. proniknout k prazákladu, který je společný všem lidem, všem náboženstvím a všem dobám. Ezoterismus, který se rozvinul na Západě, je nazýván západním ezoterismem, popř. je na základě teoretického a badatelského jádra nazýván hermetismem.

Vrzal (2011) uvádí, že ezoterismus a okultismus byl výsadou intelektuálů, elity a tajných spolků, a v zásadě se liší s pojetím New Age, které je individuální a libovolnou skládačkou duchovních systémů, již si každý sestavuje dle svých potřeb.

3.2.2 Hermetické disciplíny

Dle Štampacha (2004) hermetismus tvoří strukturovaný celek. I když lze pojednávat o jednotlivých hermetických naukách odděleně, je dobré si uvědomit, že jsou vzájemně propleteny. Např. při provedení velkého evokačního rituálu je brán ohled jak na astrologicky vhodnou dobu, tak kabalistické významy. Kabala dle Kalače (2004) byla do hermetismu včleněna dodatečně až v období renesance na základě studia judaismu stěžejních autorů, jako byl Reuchlin nebo Paracelsus.

Ebeling (2009) uvádí, že hermetické disciplíny, tzn. astrologie, alchymie a magie mají společný teologicko-filozofický základ, tzn. jednota božského (duchovního) je utvářena mnohostí pozemských jevů a poukazuje, že všechny fenomény v božské i pozemské sféře jsou vzájemně propojeny.

Štampach (2010) zařazuje do hermetismu kromě hermetické triády (astrologie, alchymie a magie) také kabalou, nauku o tarotu aj. Uvádí různé směry, které více či méně s hermetismem souvisejí a mají společné vazby: **Theosofie** (tendence vyložit křesťanský

duchovní život pomocí hermetických témat), **Rosekruciánské hnutí** (pokus o propojení křesťanských hermetických motivů, tendence k všenápravě aj.), **Svobodné zednářství** (vystavět chrám lidství, práce s kabalistickými a náboženskými prvky), **Martinismus** (úsilí spojit zednářství s hermetickými kořeny a tendence návratu člověka k neporušenému stavu).

Astrologie

Astrologie se zabývá interpretací vztahů mezi jednotlivcem nebo jinou entitou a konstelacemi různých viditelných útvarů na obloze. Do novověku se astronomie a astrologie neodlišovaly a významní astronomové, jako byl např. Johannes Kepler nebo Tycho de Brahe, byli zároveň astrology. Dříve astrologie na základě konstelací odhadovala průběhy vnějších dějů. Současná astrologie se zaměřuje spíše na propojení konstelací a psychiky, tzn. horoskop se bere jako obrazec tendencí sil a útvarů lidského nitra (Štampach, 2010).

Astrologie je náročnou hermetickou disciplínou a stojí značně stranou oproti populární zjednodušující astrologii, která dělí lidi na dvanáct typů a nabízí denní, týdenní nebo měsíční předpovědi (Štampach, 2010).

Alchymie

Štampach (2010) charakterizuje alchymii jako práci s přírodními substancemi. Cílem velkého díla je transmutace, což je přeměna neušlechtilého kovu v ušlechtilý (často z olova na zlato). Alchymie jako hermetická disciplína se zabývá především vnitřní transmutací. Předpokládá jednotu vnějšího tělesného a psychického. Alchymické procesy znázorňují transmutaci prostřednictvím moudrosti; zlato symbolizuje ušlechtilost nebo duchovní zář. Z pohledu psychologie se i dnešní alchymisté dovolávají hlubinné psychologie C. G. Junga. Jung (2006) připouští, že alchymická symbolika představuje proces dozrání komplexní bytosti, zahrnující vědomé i nevědomé prvky. Dle Veselého (2010) z mystického pohledu probíhá alchymický proces především v alchymistově nitru a sleduje společný cíl veškeré mystiky, tzn. dosáhnout mystické zkušenosti, jež překračuje smyslové prožívání a snaží se přiblížit podstatě Bytí nebo se s ní ztotožnit. Z pohledu analytické psychologie je cílem alchymického procesu dosažení individuálního procesu směřujícího k bytostnému Já.

4 Vybrané výzkumy

4.1 Alternativní religiozita/spiritualita

Češi jsou primárně protináboženským a protiklerikálním národem, dle historiků bychom měli hledat kořeny již v dobách husitských hnutí v 15. století. V 19. století se katolicismus stával „utlačivým prvkem a uzurpační vírou“, ale výrazná konverze k protestantismu nenastala. T. G. Masaryk nazýval katolicismus na českém území „matrikovým“ (čeští Němci tento způsob víry nazývali „böhmisch-katholisch“). Jednalo se o velice liberální názory, minimální či žádnou participaci na náboženských projevech. V průběhu 19. století došlo k masivní sekularizaci českého národa, většinou z vlastní vůle, a náboženství bylo nahrazeno třídní identitou – Češi se stali liberály, ateisty, nacionalisty nebo socialisty. Tento trend ve 20. století se přesunul do úrovně „nejprogresivnějšího“ sekularizačního modelu, jenž byl následně posílen komunistickou diktaturou. Dle autora „antireligiozita“ ovšem nepředstavovala vytrácení náboženských nebo kvazináboženských potřeb a projevů. Tato forma se přesunula k privátní religiozitě nebo kryptonáboženství (Nešpor, 2004).

Dle Václavíka (2010) byla prudká sekularizace způsobena historickou homogeností českého náboženského prostředí, zároveň se vznikem a způsobem republiky. Náboženská uniformita v Čechách neumožnila řešit komplikovanou situaci modernizace hledáním alternativ v jiných náboženských proudech a následně přerostla v lhostejnost a nedůvěru.

Je ovšem předpoklad sekularizované společnosti „bez alternativy“ pravdivý? Dle Hamplové (2000) je zajímavým fenoménem, že i přes rozšiřující se sekularizaci, víra v nadpřirozeno je v rámci Evropy stále udržována a nezdá se, že by oslabovala. Víra v okultní prvky – rituály a zařikávací formule k užitku nebo škodě jiných lidí, kontakt s duchy či jinými entitami, užívání talismanů či formy věštění – je překvapivě vysoká.

Trend obratu k alternativní spiritualitě, nebo jinak řečeno ke kvazináboženským jevům, není otázkou pouze ČR. Chrissidess (1999, in Hamplová, 2000) uvádí, že roku 1972 bylo ve Velké Británii 50 tisíc spiritistů, v roce 1999 jich bylo již 80 tisíc.

Dle šetření ISSP (International Social Survey Programme), které bylo provedeno roku 1998, se víra v nadpřirozeno udržuje kromě křesťanských zemí také v zemích, které

jsou z křesťanského hlediska značně sekularizované. Na základě faktorové analýzy se vyčlenily dvě religiózní orientace – **křesťanství a okultismus**. Ke křesťanské víře lze zařadit přibližně desetinu respondentů, k okultismu téměř třetinu. Zjištění vypovídají o tom, že v České republice přetrvává víra, ale ne v Boha. Víru v amulety uvádělo v zastoupení odpovědí „*rozhodně pravda*“ a „*pravděpodobně pravda*“ celkem 49,7 % dotazovaných, víru ve věštky 69,6 % dotazovaných, víru v horoskopy uvádělo 50 % dotazovaných (Hamplová, 2000).

Hamplová (2000) v kontextu výsledků spojuje okultní religiozitu s fatalistickým přístupem k životu, tzn. lidé, kteří věří v moc talismanů nebo vliv planet na osud člověka, mají menší naději, že svojí aktivitou změní svůj osud a mají také menší motivaci. Pasivita a fatalismus přináší jednoznačnou orientaci na přítomnost na úkor budoucnosti a toto zjištění přináší s sebou celou řadu negativních následků, včetně ekonomických.

4.1.1 Srovnání výsledků ISSP (1998/1999) a DIN (2006)

Hamplová (2008) navázala na výsledky ISSP a roku 2006 se podílela na výzkumu DIN (Detradicionalizace a individualizace náboženství), jehož cílem bylo srovnání výsledků ISSP z roku 1998/1999 (viz kapitola 4.1). Na základě jejího srovnání se opět prokázalo, že česká populace neprojevuje příliš velký zájem o tradiční náboženství – církevní křesťanství, ale je značně rozšířena víra v nadpřirozeno. V této souvislosti autorka uvádí, že česká společnost by neměla být označována za sekulární, ale spíše „necírkevní“. Lze říct, že změna v preferencích a myšlení ne-věřících oproti předchozímu výzkumu nenastala.

4.1.2 Příčiny zájmu o alternativní religiozitu/spiritualitu

Vido (2008) vidí jako příčinný aspekt zájmu o alternativní religiozitu to, že v post-moderní společnosti převládá averze vůči autoritám, jak byrokratickým, tak náboženským. Vývoj oslabování autority se posouvá ke zdůraznění autonomie jedince a pluralitě, čímž jsou preferovány normy zaměřené na snahu o individuální sebenaplnění. A jak autor poznamenává, můžeme být svědky nových podob spirituality, nového „zakouzlení“, které je výrazně ovlivněno postmaterialistickými hodnotami. Autor potvrzuje Bergerův (1999) názor, že předpoklad, že žijeme v sekularizovaném světě, je mylný, a dnešní svět je stejně zaníceně náboženský jako vždy býval, a v některých oblastech ještě více.

Greeley (2003) uvádí, že i přes slábnoucí víru v církevní věrouku zájem o magii stále přetrvává. Tento fakt je dle něj způsoben snahou kontrolovat transcendentální síly a manipulovat s nimi. Autor uvádí, že víra v magii je především rozšířena ve slovanských zemích střední a východní Evropy a uvádí jako příčinu vliv slovanské minulosti. Hamplová (2008) kriticky poznamenává, že slabinou této teorie je, že autor jako „slovanské“ klasifikuje i baltické země a polemizuje, zda nejsou tyto země ovlivněny spíše socialistickou minulostí, nežli slovanským „dědictvím“.

Hanegraaff (2003) se zamýšlí, jak se podařilo magii přežít i přes snahy k „odčarování světa“. Magické praktiky nepředstavovaly žádný akutní problém až do vzniku ideologie instrumentální kauzality, jako dominantního přístupu západní společnosti. Tento fenomén vytváří silný sociální tlak na jednotlivce, aby se těchto praktik vzdal. Dle autora magično a magie patří k základní přirozenosti člověka a jeho povaze. Jedinci, kteří odolávají tomuto tlaku, najdou přirozeně místo pro vyjádření odporu v okultní praxi – magii, jelikož cítí potřebu legitimovat svou potřebu. Magická praxe přináší „specifický“ pocit radosti a uspokojení. Dle autora lze vidět magické praktiky za prvé jako potřebu, za druhé jako vzdor vůči industriální společnosti.

4.2 Kvalitativní výzkum soudobé české religiozity/spirituality

Lužný a Nešpor (2008) provedli kvalitativní výzkum, jenž se zaměřoval na soudobou českou religiozitu ze dvou pohledů – tradičního a alternativního. Inspirací jim byla práce Heelase a Woodheadové (2005), kteří se pokusili zmapovat spirituální scénu v severoanglickém městě Kendal (30 000 obyvatel). Jejich závěry potvrdily obecný trend slábnoucího zájmu o tradiční religiozitu a nárůst zájmu o alternativní (holistickou) religiozitu/spiritualitu. Jejich výsledky deklarují o výrazné převaze žen, cca 80 %, které se aktivně účastní alternativních forem spirituality; jedná se o ženy ve středním věku s vyšším vzděláním. Nejedná se o skupinu „deprivantek“, ale naopak jsou to ženy, jež jsou spokojeny se svým životem a případně doufají ve zlepšení (zkvalitnění), především ve zdravotní oblasti. Dále hledají osobní naplnění, rozvoj a celost. Lužný a Nešpor (2008) zvolili pro svůj výzkum, na základě inspirace anglickým Kendalem, města středního rozsahu v ČR – Mikulov a Českou Lípou.

Z důvodu problematického a chaotického rozlišování mezi religiozitou a spiritualitou ve výzkumu, níže jsou oba dva pojmy označovány pouze jako „alternativní spiritualita“. Dále vzhledem k tématu BP

a rozsáhlému výzkumu autorů jsou v této práci uváděny výsledky vztahující se pouze k alternativním formám spirituality:

4.2.1 Podoba alternativní spirituality

Lužný a Nešpor (2008) uvádějí, že obecná podoba alternativní spirituality je založená na „kutilství“, kdy dochází k individuálnímu kombinování prvků různých systémů a technik do nového osobního systému. Následně lze identifikovat v zájmu o alternativní religiozitu **náboženský holismus**, kladený důraz na propojenost těla a duše, popř. propojení jedince a jeho okolí. Propojenost s okolím je založena na předpokladu, že jedinec na základě svého „energetického vy ladění“ přitahuje určitý typ lidí. Dle autorů holistické propojení celistvosti je také propojeno s jiným aspektem, a to s důležitostí mezilidských vztahů, které se projevují sdílením v různých malých skupinkách. Z výše uvedeného vyplývá, že ačkoliv jedinci kladou důraz na **spirituální individualismus**, nejedná se o izolovaný individualismus, ale často vede ke spolupráci a sdílení. V rámci duchovních skupin i mezi jednotlivci dochází k vytváření osobních vazeb jak na učitele, tak na jednotlivé členy.

Dle autorů jedinci v rámci alternativně-religiózního pole jsou dobře integrováni do obecně uznávaných forem života ve společnosti a své působení v (pozdně) materialistickém světě se snaží učinit snesitelnějším a efektivnějším. Tzn. obrácení se k alternativní spiritualitě nemusí být výsledkem jednoznačné nespokojenosti se životem ve společnosti a odmítání zaběhlého životního stylu, ale může být vnímáno jako snaha o zkvalitnění života uvnitř společnosti. Kontra-kulturní aspekt zájmu o alternativní religiozitu lze částečně, dle autorů, spatřovat v ideálu a snaze o vyjádření „autentického já“ (vyššího, božského).

4.2.2 Motivace k alternativní spiritualitě

Lužný a Nešpor (2008) především v kontextu výzkumného šetření z České Lípy uvádějí, že alternativní oblast lze rozlišit na tři základní oblasti zájmu, které na jednotlivce působí – **sféra související se zdravím, sféra duchovního rozvoje a sféra (necírkvního) křesťanského uvědomění**. Do sféry související se zdravím lze zařadit pomoc při řešení fyzických (zdravotních) nebo psychických problémů. Sféra obecného duchovního rozvoje se snaží v podobě komerčních i nekomerčních subjektů o rozvoj v duchovní oblasti, především vycházející z východních nauk, ale často dochází k jejich kombinaci. Sfěru křesťanského uvědomění nelze typicky zařadit do oblasti alternativní spirituality, ale je pro ni typické vydělení se z běžného „tradičního“ církevního prostředí a struktur. Z pohledu konzumentů jsou nejvíce zastoupeni lidé střední věkové kategorie (od 30 do 60 let), jejich

zájem je motivován zdravotními problémy, které se ve středním věku začínají objevovat, a které se nedaří běžnými medicínskými prostředky řešit. Dalším důvodem je nespokojenost s vlastním životem a v oblasti alternativní religiozity se snaží najít řešení pro ně obtížných situací. Pro mladší lidi je typické hledání vlastní životní cesty.

Zajímavostí je, jak autoři uvádějí, že mezi aktéry i konzumenty alternativní spirituality nejsou prakticky senioři (předpokládaným důvodem je kompenzace tradičním náboženstvím, nebo nižší příjmy seniorů).

4.2.3 Propojování materiálního a duchovního

Dalším typickým rysem pro alternativní scénu v České Lípě, stejně jako v Mikulově, je propojování materiálního a duchovního. Lidi nepřitahuje duchovno samo o sobě, ale propojení s běžným životem a tělesnem.

Zájem o alternativní spiritualitu je motivován jen velmi málo zájmem o „hlubokou spiritualitu“, ale naopak individualistickými a materialistickými preferencemi a potřebami. Spirituální zájmy jsou založené především osobně snahou o rozvoj vlastního Já nebo potřebou řešit nějaký konkrétní osobní, zdravotní či sociální „problém“. Pouze v menšině případů zájmy respondentů vedou k širším transcendentním ohledům. Jak autoři poznamenávají, materialistický egocentrismus a utilitarismus brání jak většímu rozvoji církevních organizací, tak rozvoji alternativních spirituálních forem v plném slova smyslu (Lužný a Nešpor, 2008).

4.3 Situace výzkumů v oblasti ezoterismu

Dle Říčana (2007) sekularizace a privatizace náboženství došly v Čechách mimořádně daleko a religiozita bere na sebe nejrůznější skryté podoby. Projevují se v zájmu o astrologii, jógu, v různých meditačních programech bez explicitního náboženského rámce, praktikováním návodů „na šťastný a spokojený“ život, psychoterapií, alternativní medicínou aj. Výhodu této skutečnosti autor spatřuje v tom, že ČR jako „bezbožná kotlina“ může být speciální laboratoří pro zkoumání, analýzu skrytých nebo i kvalitativně nových forem náboženství.

Na druhou stranu, jak uvádí Hanegraaff (2001), jenž je profesorem historie hermetické filozofie na univerzitě v Amsterdamu, vědecké zkoumání západního ezoterismu představuje pro výzkumníka tenký led. Akademici zkoumající tento přístup jsou často spojováni s „alternativní“ akademickou oblastí, která se pohybuje na vnější hraně vědeckého

přijetí. Hermetismus a západní ezoterismus jsou považovány za kontra kulturní – náboženskou oblast, což pro případné zájemce představuje určité stigma, a z tohoto důvodu je výzkumů z této oblasti poskrovnu. Autor poznamenává, že od doby sexuální revoluce (60. léta 20. století) se řada témat, jež byla do té doby v akademické oblasti tabu, uvolnila a stala se přístupná pro vědecké bádání, načež v oblasti hermetismu a západního ezoterismu lze i v současnosti stále narazit na neviditelné bariéry či „zvednutá obočí“ vědeckých kolegů, v jejichž očích by mohli být vážně diskreditováni.

Zajímavostí je, jak uvádí Sørensen (2017), návody ezoterismu v současnosti slouží jako inspirace pro kognitivní vědu náboženství. Popisy metod, které se používají k vytváření konkrétních zkušeností, mohou inspirovat experimentátory v jejich designu. Nálezy o takových věcech, jako je zážitkový dopad, sociální účinky některých praktik, mohou dle autora pomoci lokalizovat informace v širším kontextu.

4.4 Výzkumy magie v české společnosti

Tesárkův (2016) výzkum, jenž se zabýval výzkumem magie v současné české společnosti, lze shrnout do několika postulátů: Magii z pohledu praktikujících lze rozumět jako souboru specifických způsobů poznání světa, jenž produkuje „vědění“, které je jinak nedosažitelné (znalosti o budoucnosti, komunikace s mimo-lidskými silami). Dále autor uvádí, že spiritualita magiků a magiček je nedílnou součástí magické praxe. Zahrnuje kromě víry ve vyšší síly, např. Boha, také víru v sebe, nebo účinek magie. Individuální náboženské představy utvářejí vlastní magikovo pojetí a přímo ovlivňují jeho práci se „symboly“ (magické pomůcky, konstrukce rituálů a jiné materiály symbolického významu), jejichž cílem je ovlivnit vnější realitu kýženým způsobem. Je nutno poznamenat, že ne vždy je cílem magického konání dosažení změny ve vnějším světě, účelem může být změna ve vnitřním světě magika s cílem individuálního (sebe)poznání nebo jeho psychologický rozvoj. Někteří magikové poskytují komerční služby v této oblasti, ale i přesto jejich služby nabývají povahy poslání, jež je podobné službě kněží či lékařů. Objekty, na něž je v rámci magické praxe působeno, jsou kromě lidí také mimo-lidské bytosti (duchové zemřelých, krajiny, božstva). V případě, že jsou tyto služby poskytovány komerčně, zdaleka nejsou vždy honorovány, ale i tak představují pro magika zdroj autority.

Koucká (2005) prováděla výzkum, který se zaměřoval na magické myšlení. V dotazníku vlastní konstrukce zkoumala vztah respondentů k tématům, jako je pověřivost, zakřiknutí, černá magie (např. uřknutí), paranormální fenomény (telepatie), k magickým zákonům, propracovaným duchovním naukám nebo zvládacím strategiím. Výsledky

ukazují, že magické myšlení signifikantně souvisí s nepohodou pociťovanou v situaci magického ohrožení (např. respondenti, kteří věří v uřknutí, by se báli, kdyby je někdo uřknul). Lidé, kteří věří v kladné pověry, věří také v záporné pověry a naopak. Dále se prokázala souvislost magického myšlení a magického chování (např. respondent si něco přeje, ale bojí se to vyslovit, aby to nezakřikl). Magické myšlení se nejvíce projevovalo v kategorii „zakřiknutí“, naopak nejméně souviselo s pověrami. Závislost magického myšlení na věku či vzdělání se neprokázala, naopak vyšla souvislost magického myšlení s pohlavím (ženy odpovídají magicky signifikantně častěji než muži) a výchovným stylem rodičů. Faktorová analýza potvrdila existenci kategorií magického myšlení: pověřčivost, zakřiknutí, černá magie a víra v paranormální jevy.

Výše uvedené lze srovnat s výsledky Hamplové (2008), která potvrzuje, že zájem o „alternativní religiozitu“ je četnější u žen, ale na rozdíl od Koucké (2005) uvádí, že je populárnější mezi mladými lidmi. Dále výsledky Hamplové (2008) ukazují, že návštěvnost bohoslužeb v dětství významně ovlivňuje, zda respondent věří „alternativním“ fenoménům. Dalším ukazatelem, který ovlivňuje víru, je, že lidé, kteří byli socializováni v katolickém prostředí nebo v menších protestantských církvích, nevěří o nic více než ti, kteří v takovém prostředí socializováni nebyli. Zajímavostí je, že lidé, kteří vyrůstali v prostředí Československé církve husitské, vykazovali zvýšenou inklinaci k „alternativní religiozitě“.

5 Základní vymezení motivace

Cílem této kapitoly je stručné vymezení základního psychologického pojmu, jenž je předmětem zkoumání bakalářské diplomové práce – motivace.

Jak uvádí Drapela (2011), teorie motivace vycházejí z jednotlivých teorií psychologie osobnosti. Lze je rozlišit na teorie, v nichž je primárně jedna nebo více hybných sil, jež lze strukturovat a které ovlivňují směřování jedince. Jako příklad lze uvést holistické pojetí Kurta Goltsteina, jež vychází z jediné motivační síly – pudové tendence k sebeaktualizaci. Dalším příkladem je Maslowova teorie, která respektuje sebeaktualizační tendence, ale přijímá existenci specifických potřeb, jež jsou motivačními silami a jsou uspořádávány do specifické struktury dle hierarchie.

Dle Nakonečného (2013) je pojem motivace odvozen z latinského *moveo* (hýbám). Dle autora se psychologové vcelku shodují v tom, že otázka motivace odpovídá, proč se člověk, popř. zvíře chová tím nebo oním způsobem. Motivaci můžeme označit za proces, který určuje směr, sílu a trvání chování. Hartl a Hartlová (2009) v psychologickém slovníku vymezují motivaci jako proces usměrňování, udržování a energetizace chování.

„Motiv je jakýkoliv vnitřní činitel, který člověka nebo jiný organismus vede k aktivitě“ (Říčan, 2013, s. 177). Autor dále rozlišuje motivy a potřeby, motiv je charakterizován jako činitel, jenž působí v dané chvíli, zatímco potřeba je trvalá vlastnost daného člověka, která se projevuje v určitých situacích.

Jak uvádí Cakirpaloglu (2012), pro psychologický rozbor motivace osobnosti člověka jsou vyžadovány informace o specifických potřebách, tendencích a cílech konkrétního člověka, které lze postřehnout rozbořením chování, ale také z neverbálního sdělení, tendencí a cílů. Dále z rozboru nevědomí a agresivních či jiných expresivních projevů jedince.

EMPIRICKÁ ČÁST

6 Výzkumný problém, cíle a výzkumné otázky

6.1 Výzkumný problém

Výzkumy věnující se psychologii náboženství se zaměřovaly ve většině případů na „tradiční“ religiozitu, především z křesťanského ranku, nebo klasická témata, jako je spiritualita, konverze apod. Lze narazit na několik výzkumů věnujících se alternativním formám náboženství, ale výzkumů zaměřujících se na magii bylo oproti výše uvedeným oblastem poskrovnu. Na území České republiky lze pozorovat výrazný sklon k alternativním proudům, okultní religiozitě, neorganizované a individualizované spirituální praxi. Jaká je motivace lidí k onomu jednání a co jim tyto praktiky přinášejí, popřípadě čemu se snaží díky nim vyhnout? V této souvislosti jsem se rozhodl zaměřit na zjištění, jaká je motivace lidí k praktikování magie v kontextu evropského hermetismu.

6.2 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je: *Vytvořit motivační strukturu k praktikování magie u praktikujících magiků.*

Díličmi cíli v souladu s hlavním cílem jsou:

Identifikovat vnímaná pozitiva spojená s magickou praxí

Identifikovat vnímaná negativa spojená s magickou praxí

Identifikovat determinanty zájmu o magickou praxi

6.3 Výzkumné otázky

Jaké jsou cíle magické praxe u praktikujících magiků?

Jaké jsou sociální aspekty ovlivňující zájem o magii?

Jak vnímají respondenti vztah náboženství a magie?

Jaká pozitiva vnímají magici z praktikování magie?

Jaká negativa vnímají magici z praktikování magie?

7 Metodologický rámec výzkumu

7.1 Design výzkumu

Pro výzkum motivace k praktikování magie u praktikujících magiků jsem zvolil kvalitativní přístup, díky kterému lze identifikovat fenomény na molekulární úrovni, jež umožní hlubší porozumění a vhled do individuální praxe, subjektivních zkušeností a prožívání magiků.

Jako metoda sběru dat bylo použito semistrukturované interview, ve kterém byly respondentům kladeny stejné otázky, a následně přidány upřesňující otázky, které se odvíjely od obsahu rozhovoru. Další výhodou zvolené metody sběru dat je, jak uvádí Cakirpaloglu (2012), že analýza verbálních sdělení poskytuje cenný vhled do motivační struktury osobnosti. Data byla fixována za pomoci diktafonu a následně byla provedena jejich transkripce. Pro zpracování dat jsem použil postup zakotvené teorie.

Jelikož byl kvalitativní výzkum proveden na nízkém počtu respondentů, není možné brát výběrový vzorek jako reprezentativní a výsledky následně generalizovat.

7.2 Základní a výběrový soubor

Populaci magiků nelze kvantifikovat nejen z důvodu, že neexistují přesné statistiky, ale také proto, že individuální magická praxe je intimním tématem, které není ve většině případů veřejně prezentováno. Výjimku tvoří lidé, kteří komerčně nabízejí své služby, ty lze víceméně kvantifikovat, ale i u nich lze pochybovat, nakolik jejich komerční prezentace odráží vlastní individuální postoje nebo individuální spiritualitu.

Výběrový soubor byl stanoven pomocí záměrného výběru a metodou sněhové koule. Výběrový vzorek není reprezentativní a byl zvolen na základě výzkumného záměru výzkumníka.

7.2.1 Kritéria pro výběr respondentů:

- Respondent je starší 18 let.
- Respondent je praktikujícím magikem, tzn. aktivně využívá postupů magické praxe – četnost využívání magických technik je min. 2x do roka.
- Respondent se zabývá magickou praxí min. 10 let.
- Praktické magické konání není u respondentů předmětem komerčních služeb.

- Magická praxe respondentů zahrnuje magické chování tzn. jedná se o pozorovatelné projevy a nejedná se pouze o techniky introspekční nebo imaginální.
- Respondent využívá především technik, jež jsou vlastní západnímu magickému stylu či hermetické tradici.
- Magické konání respondentů lze zařadit do forem střední nebo vyšší magie.

Věk respondenta byl zvolen na základě zákonné zletilosti, ačkoliv i na základě získaných dat je patrné, že zájem o magii a případná magická praxe se objevuje již v dětství, případně v adolescenci. Požadavek, aby respondent využíval postupů magické praxe, je nezbytný pro vyřazení lidí, které téma sice zajímá, ale magii aktivně ve svém životě nevyužívají. Např. čtení horoskopů nebo návštěvy kartářek v rámci tohoto výzkumu nelze zařadit do aktivního praktikování magie. S tím souvisí i definování četnosti užívání magických technik. Praxe min. 10 let je vymezena z důvodu stability názorů a dostatku zkušeností respondentů. Požadavek na praktikování magie mimo komerční sféru je stanoven z důvodu, aby respondent magické techniky užíval k osobním účelům a praktikování nebylo závislé na finančním příjmu respondenta. Magická praxe respondenta s důrazem na magické chování je vymezena jako kontrolní faktor, který odlišuje imaginální a meditační techniky od magických postupů. Důraz zaměření respondentů na západní styl či hermetickou tradici by měl odlišit jiné spirituální techniky, vycházející např. z východní náboženské praxe, např. Reiki nebo New Age směry. Ačkoliv hermetickým paradigmatickým lze zastřešit takřka jakékoliv magické konání, v rámci této práce magické techniky, jež respondent užívá, by měly vycházet z „tradice“ Evropy. Požadavek na střední nebo vyšší magii je definován ve smyslu kvalitativním, tzn. respondent by se neměl uchýlovat k pověrám, nízké formě čarodějnictví nebo prostému uctívání.

Bylo osloveno pět respondentů, kteří splňovali výše uvedená kritéria. Navázání spolupráce předcházelo kontaktování s žádostí o účast ve výzkumu. Následně bylo zrealizované osobní setkání, při kterém bylo provedeno semistrukturované interview. Všechny pět respondentů souhlasilo s účastí ve výzkumu. Otázky semistrukturovaného interview jsou uvedeny v přílohách práce.

Nejmłodšímu respondentovi bylo 31 let, nejstaršímu 48 let. Ve výzkumném souboru byly tři muži a dvě ženy. Všichni respondenti jsou pracovně aktivní v různých oblastech (sociální sféra, marketing, umělecká oblast, podnikání, práce ve službách). Dva respondenti mají vysokoškolské vzdělání na úrovni bakalářského studia, zbývající tři respondenti mají

středoškolské vzdělání ukončené maturitou. Délka magické praxe u všech respondentů je delší než 10 let.

7.3 Metody sběru dat

Data byla sbírána prostřednictvím semistrukturovaných interview. Otázky měly kromě zjišťovací funkce z oblasti motivace k praktikování magie také funkci verifikační, tzn. ověřit, zda respondent splňuje kritéria pro zařazení do výzkumu.

Sběr dat probíhal od srpna do října roku 2017 v místě bydliště respondentů. Rozhovory trvaly od 30 minut do 2 hodin. Data byla fixována na diktafon a následně provedena doslovná transkripce.

7.4 Metoda zpracování a analýzy dat

Data byla zpracována na základě metody zakotvené teorie, již popisují Hendl (2005) a Miovský (2006). Jedná se o induktivní zkoumání jevů, teorie se vynořuje a je následně ověřována prostřednictvím systematického shromažďování údajů, analýza a samotná teorie se vzájemně doplňují. Analýza byla postavená na principu kódování, tzn. identifikaci a rozřídění významových jednotek, které byly následně pojmenovány, porovnány a seskupeny do kategorií a subkategorií. V datovém souboru bylo utvořeno 6 hlavních kategorií (uspokojení z praktikování magie, rozšířené poznání, sociální aspekt, náboženství, dosažení cílů, sebezvoj), do kterých byly seskupovány jednotlivé kódy, na základě nichž byly tvořeny subkategorie. V dalším kroku, jenž je v rámci metody nazýván axiálním kódováním, identifikované kategorie byly pospojovány a mezi nimi hledány vzájemné vztahy. Subkategorie byly tvořeny dle potřeb, aspektů ovlivňujících motivaci, cílů, příčinných jevů, tendencí, pozitiv a negativ. Právě motivace, jelikož je předmětem této bakalářské práce, byla v rámci selektivního kódování ustanovena jako centrální kategorie.

7.5 Etika výzkumu a osoba výzkumníka

Respondenti byli s předmětem výzkumu a použitím získaných informací seznámeni, poučeni tom, jak bude s daty nakládáno a jak budou zpracovávány. Respondenti byli ujištěni o zachování anonymity. V této souvislosti jsou jejich jména anonymizována, v případě respondentek jsou nazývány v mužském rodě. Ostatní data byla zachována, jelikož neohrožují anonymitu respondentů.

Vzhledem k citlivosti otázek, např. zkoumání forem a cílů osobní spirituality, náboženských otázek, individuálních přístupů k realitě, negativ spojených s magickou praxí apod., byli respondenti předem upozorněni na možnost neodpovědět na otázky, jež jsou pro ně z nějakého důvodu citlivé. Ke konci rozhovoru byli jednotliví respondenti upozorněni na možnost odstoupení z výzkumu a odstranění dat v jakékoliv výzkumné fázi. Této možnosti nikdo nevyužil. Přepis dat v anonymizované podobě byl zaslán respondentům k nahlédnutí, všichni souhlasili s jejich užitím pro účel výzkumu.

Etický metakodex, který byl přijatý Evropskou federací psychologických asociací (EFPA), upravuje náboženskou neutralitu a poslání psychologa v kontextu náboženských otázek. Psycholog si má v rámci principu respektu uvědomovat individuální a kulturní rozdíly a rozdíly rolí, včetně těch náboženských. Následně by se měl vyhýbat praktikám, jež jsou výsledkem nespravedlivé předpojatosti a mohou vést k nespravedlivé diskriminaci. V rámci principu integrity má psycholog povinnost nezneužívat profesionální vztah k náboženským nebo jiným ideologickým zájmům (Lindsay, Koene, Øvreeide a Lang, 2010).

Jak uvádí Hendl (2005), cílem výzkumníka při kvalitativním výzkumu je vstoupit do vnitřního světa jedince, aby porozuměl významům, které jsou fenoménům přikládány. Na druhou stranu by se se měl snažit „uzávorkovat“ své předsudky a apriorní představy o fenoménu.

Z tohoto důvodu uvádím svůj postoj k hermetismu a praktikování magie. Tato oblast je pro mne předmětem zájmu jak teoretického, tak praktického. Jsem si vědom úskalí, která z mé osobní angažovanosti plynou, nicméně se maximálně snažím o nezaujatý postoj a neutralitu výzkumníka.

Na druhou stranu, jak uvádí Miovský (2006), znalosti (kognitivní stránka), zkušenosti či prožitky (experinciální stránka) výzkumníka formují jeho schopnost porozumět a uchopit fenomény jeho vnitřní a vnější reality. Je kladen důraz na teoretickou citlivost výzkumníka, což je definováno jako vhléd do zkoumaného fenoménu. Výhodu plynoucí z teoretické i praktické znalosti magických technik a paradigmát spatřuji v hlubším porozumění souvislostem a odborným výroků respondentů. *„S vámi jsem takovej otevřenější, protože vím, že těm věcem rozumíte, takže nějakým způsobem rozumíte i můj terminologii. Ale kdyby to byl prostě student, ptal se na stejný otázky a nevěděl bych, jestli se těm věcem věnuje, tak bych byl trošičku zdrženlivější.“* (Respondent č. 5)

8 Výsledky výzkumu

Na základě kategorií a subkategorií, které jsou uvedeny v níže uvedeném schématu, jsem vytvořil základní model motivace, jenž se opírá o výsledky výzkumu. Hlavní kategorie jsou graficky ohraničené, šipky představují vztahy a kategorie vlivy nebo cíle magické praxe. Podrobná interpretace významů kategorií a subkategorií je popsána níže.

Jak uvádí Cakirpaloglu (2012), vytváření modelů motivace bývá kritizováno z důvodu jedinečnosti motivačního modelu každé osobnosti, ale na druhou stranu vědecký přístup k motivům vyžaduje systematickosti. Z důvodu přehlednosti jsem se jej rozhodl zařadit.

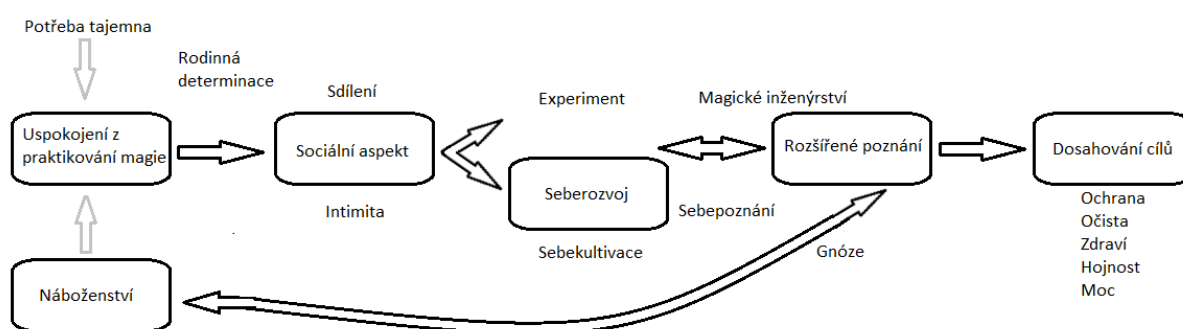

Schéma č. 1: Základní model motivace k praktikování magie

8.1 Uspokojení z praktikování magie

Magické konání lze rozlišit na cíl, jehož chtějí magikové dosáhnout, a cestu, která k němu vede. Zajímavým zjištěním je, že cíl se může přesunout do vedlejší role a samotný proces magického konání jim přináší uspokojení. Jedná se o fenomén, který je v různých nuancích vlastní pro všechny respondenty. Uspokojení z praktikování magie, tzn. z procesu bez ohledu na cíl, lze rozlišit na dvě základní kategorie: experimentování a potřebu tajemna – magična.

8.1.1 Experimentování

Experimentování představuje identifikovanou subkategorii, která je jedním z motivů magické praxe. Přípravu rituálu a přípravu na rituál magikové vnímají jako specifické umění. Dva respondenti uvedli, že „cíle“ je sice důležitý, ale leckdy ta „cesta“ je zábavnější. Kromě hledání vyššího poznání (viz rozšířené poznání), je u respondentů patrná touha po experimentování, zvědavosti a ověřování magických postupů. Leckdy není stanoven prospěch, který by magikům měla magická praxe přinést, ale samotným cílem je praktické

zkoušení magických návodů, které rozšiřuje jejich zkušenosti nebo vědění z duchovní oblasti. Cílem v této subkategorii není získání absolutního poznání, jež je vlastní gnosticizmu, ale jedná se o poznání duchovních principů. „*Pro mě je magie určitá forma experimentální teologie, protože... dogmata, která se v teologii praví... a jsou neměnná, tak se magickou praxí dají do jistý míry ověřit nebo experimentovat s nimi...*“ (Respondent č. 2)

Při skupinovém praktikování experiment přináší další rozměr, jenž je zmíněn v subkapitole Sociální aspekt a souvisí s uspokojením ze sociálního sdílení, kdy magikové mohou sdílet své zkušenosti. „*...občas děláme i nějaký experiment, kdy fakt je nějaký návod a zkusíme ho... Když třeba na tom pracujeme s nějakou entitou, takovou tou jakoby užší... Tak zas pak ověřujeme, jestli to, co je jí připsáno tradičně, jestli to v člověku rozněcuje, jestli to působí...*“ (Respondent č. 5)

8.1.2 Potřeba tajemna – magična

V přípravných činnostech lze spatřovat u respondentů uspokojení z tvořivosti – výroby, objevování, přípravy aj. Uspokojení z praktikování magie je ovšem jiný konstrukt, jedná se o romantickou potřebu – prožitek tajemna. Nelze v tom spatřovat uspokojení ani z umělecké činnosti, ani ze seberozvoje, ani ze sociálního sdílení. Jak uvedl respondent č. 2: „*...nějakým způsobem to koresponduje s něčím uvnitř mě, čemu to dělá dobře. Prostě líbí se mi takovej ten čmoud tý špíny... těch havraních per a toho... těch uhlíků, na kterým se pálí nějaký koření...*“

Z pohledu psychologie náboženství bychom to mohli charakterizovat jako potřebu spirituálního prožitku, numinosa v mírné podobě, které se dle Otty (1998) může projevovat lehkým vzrušením a stěží postřehnutelným záchvěvem v mysli. Magické konání lze interpretovat jako potřebu, jež magiky do určité míry uspokojuje samo o sobě. Osobně se domnívám, že tento fenomén není příliš závislý na spiritualitě jednotlivců nebo spirituálních prožitcích, spíše se přikláním k hrubšímu vymezení – potřebě tajemna, které je v souladu s Hanegraaffovým (2003) přesvědčením, že magie, popř. magično patří mezi základní lidské potřeby.

8.2 Rozšířené poznání

V subkategorii Rozšířené poznání lze vidět paralelu se základní snahou západního ezoterismu, jež popisuje Vojtíšek (2004), a to jako vhled do podstaty života a kosmu. Tento vhled se opírá o prvky gnosticizmu a pravého poznání, tzn. poznání jádra věcí, které je skryto

pod slupkou a které běžní lidé nevidí. Rozšířené poznání na základě rozhovorů lze rozlišit z pohledu motivace do dvou kategorií – magické inženýrství a gnóze.

8.2.1 Magické inženýrství

Přístup k magii jako k magickému inženýrství je spojován s tím, že v očích respondentů se magické praktiky opírají o specifické znalosti a principy, jež jsou vlastní duchovnímu světu, a skrze ně je dosahováno různých cílů. V žádném případě nelze mluvit o primitivním mechanickém realizování magické praxe, jež je připisováno nízkým formám čarodějnictví. Znalost těchto technik dle respondentů jim přináší možnost ovlivnění událostí, které lze pozitivně intervenovat nebo zmírnit negativní důsledky. Jedná se o principy, které jsou nezávislé na víře, a jejich poznání přináší s sebou výhodu v rámci magické praxe. „...*Studoval jsem astrologii, tak jsem uměl i astromagii a ... ty živly..., dělal jsem planetární čtverce, třeba... planetární hodiny. Tyhle věci... jsem používal k načasování dost často těch rituálů. Bylo to hezký, určitě to taky fungovalo!*“ (Respondent č. 3)

Rozšířené poznání u respondentů s sebou přináší i negativa – znepokojení z poznání duchovní reality a možnosti použití „zakázaných“ technik. Jedná se o techniky, které mohou být nepříznivé pro samotného magika (zpomalení na duchovní cestě, zpětný odraz, poznání nepříznivých vlivů, jež nelze ovlivnit aj.). V dalším případě znalost „magického inženýrství“ přináší možnost použití magických technik k destruktivním či manipulativním účelům, které dle výroků respondentů mohou být a v některých případech jsou zneužity.

„...*magie dává člověku nástroje, ...nedávno jsem měl prostě životní zkušenost, že člověka pálí ruka a že by opravdu mohl a chtěl by, a všechno v něm křičí, udělej to, zbav se toho člověka, umíš to, dyť víš jak!*’ ... *ale neudělal jsem to, holt. A ne proto, že bych... měl strach z nárazu... ale je to neadekvátní, když na tebe někdo podá udání na stavební úřad a ty ho magickou cestou zabiješ nebo zmrzačíš...*“ (Respondent č. 2)

8.2.2 Gnóze

Gnostická stránka praktikování magie se vztahuje k transcendentním cílům, mystice a je spjatá s cestou k nejvyššímu božství a vykoupení, dosažení seberealizace ve vyšších úrovních prožívání. Magie je v tomto ohledu dle respondentů vnímána jako cesta k poznání hlubších souvislostí, poznání duchovní reality a poznání sebe. „*Smyslem magie je osvobození magickou cestou... to je prostě motor, kterým ty potřebuješ dojet k tomu*

nejvyššímu cíli, což je božství... bez té magie ty tam nedojedeš. Protože nebudeš mít vůli ani chuť, abys to chtěl, a ani vlastně motor, abys to dokázal.“ (Respondent č. 1)

Gnózi (poznání) lze považovat za motiv, který se v rozhovorech projevoval v různé intenzitě a byl modifikován předmětem zájmu magiků. Hrubší magická praxe (tzn. magická praxe realizovaná především k dosažení hedonistických cílů) negativně ovlivňuje zájem o gnostické cíle a naopak. S tím souvisí rozdílné názory na gnostické a hedonistické aspekty magie u respondentů. Respondent č. 1 spatřuje nejvyšší smysl magie v duchovním vykoupení. Respondent č. 2 vnímá oba dva aspekty jako vzájemně se doplňující. Respondent č. 5 se zaměřuje zcela na hedonistický aspekt, jenž mu magie přináší: *„Všichni všechno dělají jen pro osobní prospěch, že jo. Akorát málokdo si to umí naféra přiznat...”*

8.3 Sociální aspekt

8.3.1 Sdílení

Vliv sociální skupiny na zájem o magii nebo praktikování představuje u respondentů stěžejní kategorii. Sociální sdílení bylo oporou v počátcích a v době utváření zájmu o magii a u některých respondentů trvá až do současnosti. Aspekt možnosti sdílení individuálních prožitků nebo poznatků, které jsou spjaty s magickou praxí, přinášel respondentům pozitivní pocity přijetí, porozumění a identifikaci s komunitou, jež má podobné zájmy. Sdílení prožitků s vlastní sociální skupinou představovalo důležitý aspekt, který lze vidět jako jednu z determinant zájmu o magii.

Např. Respondent č. 3 byl v adolescenci vyčleňován jako outsider z okruhu svých vrstevníků, rodinné prostředí bylo rigidně křesťanské, a právě komunita (která měla neopohanský charakter) mu přinesla oporu a své místo. U respondentů, kteří nebyli členy žádného organizovaného společenství, byl určujícím „zasvěcený“ člověk (znalý magické teorie i praxe), který ovlivnil jejich zájem a utvrzoval je v jejich postojích. Kromě sociálních faktorů, jež ovlivnily respondenty, jim bylo zprostředkováno poznání, které je utvrdilo v zájmu o duchovní praxi a ovlivnilo jejich budoucí vývoj. *„...potom jsem poznal člověka, kterej mě ukázal, že existuje něco, co je mimo tenhle ten svět... Já jsem prostě poznal, že to existuje...”* (Respondent č. 1)

Z opačného pohledu většina respondentů uváděla negativní zkušenost, kterou získala právě v rámci komunitního praktikování magie nebo při družení se s lidmi podobných zájmů. Zpětně jsou si vědomi manipulace na členech, konformního přejímání skupinových názorů a úniku od běžné reality, jenž byl pro některé členy destruktivní, např. finanční

a pracovní problémy. Duchovní zájem některých členů těchto společenství byl dle respondentů kompenzací neúspěchu v materiálním světě. Někteří lidé, se kterými respondenti byli nebo jsou v kontaktu, jsou dle jejich zkušeností paranoidní (mají pocit, že je někdo proklet), megalomanšti, narušení, překypující rivalitou nebo se je neúměrně snaží získat pro své osobní účely.

Tento fenomén trefně shrnuje výpověď respondenta: „*Možná, kdybys to dělal zcela privátně a s nikým se o tom nebavil a nikdo to o tobě nevěděl, tak bys mohl bejt relativně v bezpečí... ale to se nestane. A pak si můžeš do života přitáhnout lidi, kteří jsou opravdu pološilení. A oni se přitáhnou do toho tvýho života, protože magie bude generovat ve tvém životě další situace, další lidi, kteří jsou taky nasáklí tou magií.*“ (Respondent č. 2)

Závěrem subkategorii Sdílení lze shrnout jako oblast determinující zájem o magii skrze sociální oporu a možnost sdílení, ale zároveň generující konflikty, s nimiž se respondenti museli vypořádávat.

8.3.2 Intimita

U respondentů byl identifikován zvýšený důraz na intimitu a nesdílení informací, které jsou spjaté se zájmem nebo přímo s praktikováním magie. Příčiny uzavřenosti před širším okolím byly dány negativními zkušenostmi, především tím, jak na ně reagovalo. „*A vlastně mě to stálo místo v práci. Protože jsem dělal v jednom křesťanském zařízení...*“ (Respondent č. 5)

Magie sice není prožívána jako něco, co je před okolním světem urputně skrýváno, ale je pro respondenty natolik osobní, že ji v „nezasvěceném“ okolí neprezentují. Svůj zájem či prožitky z oblasti magie jsou do určité míry skrývány nebo prezentovány v umírněné formě i nejbližšímu „nezasvěcenému“ okolí respondentů, jako je rodina, manželka, přátelé, popř. spolupracovníci. „*...i přes všechno, že píšu třeba na facebook, nějaký blogy... tak já v běžném hovoru se magií nechlubím. Spíš to považuju za velice intimní záležitost, kterou... víceméně před tím světem skrývám.*“ (Respondent č. 2)

8.3.3 Rodinná determinace

Na základě rozhovorů lze předpokládat, že rodina je formujícím faktorem zájmu o magii a následně jejího praktikování. Náboženské nebo spirituální rodinné postoje ovlivnily respondenty v jejich budoucím vývoji v oblasti magie. Lze definovat dva rozdílné

proudy, které na respondenty měly vliv: pozitivní aspekt rodinné alternativní spirituality a rigidní křesťanské postoje.

Někteří respondenti vyrůstali v prostředí, jež bylo silně ovlivněno religiózním přesvědčením členů rodiny v podobě tradicionalizovaného křesťanského smýšlení, které se odráželo na výchově. Pro tyto respondenty byly alternativní směry vyjádřením individuality, vzdoru nebo touhou po jiném náboženství. Právě zájem o alternativní proud religiozity se následně překlenuje v praktikování magie.

Toto zjištění nejlépe vystihuje odpověď respondenta, který odpovídal, jaké reakce vyvolával zájem o magii v nejbližším okolí: „...jednoznačně negativní, že jo. ...Byl to i prostředek nějakýho vzdoru, že jo, protože já jsem poslouchal ten metal a rock a tak, což si všichni spojovali jako se satanismem...“ (Respondent č. 3)

Naopak respondenti, kteří vyrůstali v rodině, jež se přikláněla k alternativnímu pojetí religiozity/spirituality, brali již od dětství alternativní spiritualitu jako něco jim vlastní, tzn. přijetí rodinného „náboženství“. Lze mluvit o aktivním entuziasmu o alternativní spiritualitu (horoskopy, alternativní léčení, věštění, čtení duchovní literatury, jež byla v domácnosti apod.), který zahrnoval zájem o duchovní oblast mimo tradiční náboženství. „...jak u mamky, tak u babičky byla spousta materiálu a knížek, ...třeba první, vysloveně okultní knížku, jsem přečetla v sedmi letech...“ (Respondent č. 4)

8.4 Náboženství

Pro respondenty má magie určitý náboženský přesah a její praktiky lze pokládat za osobní náboženství, které je pro každého individuální. Na magii se lze dívat ze dvou pohledů – magii plnící zároveň funkci náboženství, nebo magii praktikovanou vedle náboženství.

První dimenze praktikování magie se vyznačuje uctíváním božstev, přinášením obětí, hledáním přesahu vlastního bytí apod. Lze předpokládat, že osobní náboženství má souvislost s magickým směrem, který je vyznáván, a zároveň magický směr je ovlivněn náboženstvím. Zajímavým zjištěním je, že u všech respondentů byl identifikován podobný duchovní vývoj, který se opíral o náboženské hledání, které se přesunulo k magické praxi. Prvotním směrem bylo neopohanství, popř. šamanismus, které se s osobním vývojem jednotlivce přesunuly k inklinaci k monoteistickému náboženství, jako je křesťanství, nebo proudům, jež s ním souvisí, např. judaismus – kabala apod. Respondenti, jejichž magická praxe vychází především z historického pojetí hermetismu, mají kladný vztah ke křesťanství

(spíše k myšlenkovému proudu než k jednotlivým církvím) a považují je za mystický směr, jenž obsahuje ezoterní principy, s nimiž je v rámci magické praxe nakládáno.

„...já vedle magie praktikuji i klasické duchovní cesty. Nejblíží mám určitě ke křesťanství, ...kdyby se mě někdo oficiálně zeptal na náboženství, tak jsem prostě katolický křesťan.“ (Respondent č. 5)

V zásadě se magikové nevymezují vůči žádnému náboženství, i přesto, že křesťanství je monoteistického ražení a má zcela odmítavý postoj vůči magii. Zároveň respondenti projevují kladný vztah k východním naukám, pohanství, ale např. i satanismu, především k jeho spirituální než organizované podobě (např. filozofii individualismu). Nelze ovšem zaměňovat náboženství a církve či její členy – vůči kterým se někteří respondenti vymezují zcela negativně.

Náboženské postoje magiků lze popsat jako eklektické, jelikož integrují v sobě prvky ezoterismu, křesťanství, judaismu, ale i vúdú, pohanství či jiného tradičního náboženského směru.

8.5 Dosažení cílů

Základní definice motivace je vykládána jako snaha jedince něčeho dosáhnout, popř. vyhnout se něčemu negativnímu. V této kapitole jsou uvedeny cíle a prospěch, který magikům z jejich pohledu díky magické praxi plyne. Magie je pro respondenty neutrálním nástrojem, který může být použit jak pozitivně, tak negativně, a použití záleží na osobnosti a záměru magika.

„Já na magii pohlížím jako na nůž, se kterým se dá vyřezávat lodička pro svoje dítě, tím stejným nožem můžeš ulovit zvíře, abys dal té své rodině najíst, a s tím stejným nožem můžeš rodinu ochránit před agresorem, kterej ji napadne. Ale zároveň s tím nožem můžeš jít a můžeš někoho zabít, protože... prostě zabral tvůj životní prostor a můžeš vyvraždit sousední rodinu, protože chceš jejich věci. A je to pořád ten jeden a ten samej nůž...“ (Respondent č. 2)

Záleží na osobnosti a etice magiků, jelikož tyto dva faktory ovlivňují volbu postupů a cílů, jichž má být dosaženo. Respondent č. 1 svoji praxi provozuje především za účelem rozšíření poznání a jako nástroj na duchovní cestě, tzn. dosažení transcendentálních cílů. Respondent č. 4 je naopak orientován na výsledek a jeho praktiky jsou především zjištění či sebezposilujícího charakteru, např. užití v pracovní oblasti, vypořádání se s nepřáteli: *„...prostě ten člověk, s kterým budu jednat, tak se mnou bude souhlasit, podlehne*

a podepíše...“ Respondent č. 5 užívá magii jako prostředek osobního rozvoje, Respondent č. 2 využívá výhod magie především pro udržení své rodinné pohody a pracovní prosperity, bez toho, aniž by někým manipuloval. Respondent č. 3 užívá magii komplexně, především pro osobní prospěch v oblasti vztahů, financí nebo sebepoznání.

8.5.1 Ochrana

Tato kategorie představuje magické snahy, jež mají zajistit respondentům reálnou ochranu před negativními událostmi, lidmi, silami, s cílem vytvoření nebo udržení pocitu bezpečí. Konkrétně uvádějí jako jednotlivé cíle spokojený domov, hájení životního prostoru, ochranu před nepřáteli nebo posílení v rizikových oblastech. Jedná se o preventivní techniky, ale zároveň magie může být pro respondenty pomocí v akutních situacích. *„Cílem? Spokojenej domov. To je pro mě velice důležitý. Jakoby pocit bezpečí... naplněnej harmonií... vytvoření skořápky kolem sebe, ochranný slupky, uvnitř který člověk může... může žít bezpečný život.“* (Respondent č. 2).

Cílem je předcházení konfrontaci s nepříjemnými situacemi. Dle výpovědi respondentů lze vnímat magické techniky jako doplněk racionálních „profánních“ postupů a opatření: *„...ale to přece neznamená, že když mám hromosvod, že mě něco brání sáhnout do těch starejch tradic a... činit prostě opatření, zapalovat svíčku a spalovat pepř... perníky za bouřky rozhazovat po větru a podobně, aby se víly utišily...“* (Respondent č. 2)

8.5.2 Očista

Očistné praktiky jsou úzce spjaté s ochrannými. Cílem je očistit se od vlivů, jež negativně působí na člověka. Může se jednat o očistu od nepřátel, psychických blokády, forem škodné magie nebo zlých sil či neúspěchu, který dominuje v určité osobní oblasti, např. lásky. *„No, tak ty cíle byly většinou formulovaný jako nějaká forma sebeosvobození, zbavení se psychickéjch bloků, nepřátel, nějakých... kleteb, uřknutí, uhranutí. Čili byly to rituály, řekněme... vymítacího, očistnýho typu, jako exorcistický... Šlo o to se něčeho jako zbavit... než že bych jako se snažil něco přivolávat.“* (Respondent č. 3)

8.5.3 Zdraví

Zachování, posílení a zlepšení vlastního zdravotního stavu představuje pro respondenty logický přesah své magické praxe. Využívají specifické znalosti z hermetické triády (astrologie, alchymie a magie) k ovlivnění zdravotního stavu, nebo z jiných

duchovních systémů: „...*to čistění čaker se týká jako fyzickýho těla, prostě prevence a odstraňování nějakých zdravotních problémů. Vitalita prostě. Zpomalení stárnutí a tak...*“ (Respondent č. 3) Nemusí se jednat vždy o podobu praktické magie, ale třeba sledování vlivu planet na sebe nebo užívání spagyrických látek.

8.5.4 Hojnost

Tuto oblast zájmu lze charakterizovat jako prosperitu ve hmotném světě. Mezi respondenty jsou poměrně rozdílné názory na formy magie s materiálními cíli. V této oblasti, více jak v kterékoliv jiné, jsou vnímány etické aspekty, duchovní hrozby apod.

Jedná se o magické praktiky obecné, nebo s cílem na konkrétní činnosti, jež mají přinést hojnost. Např. „...*protože momentálně pracuji i v normálním civilním povolání, tak většinou je to ovlivnění osoby a čarování na obchod. Prachy, klasika...*“ (Respondent č. 4). Magických praktik za účelem obohacení se je sice využíváno, ale na druhou stranu jsou si respondenti vědomi etického úskalí, jež je s tím spjato. Dle výpovědí respondentů je tato forma magie závislá na silnější vůli magika a slabší vůli „oběti“, např. zákazníka.

„*Když si každý očaruje ten svůj byznys, tak prostě se bude zvýhodňovat nad těmi ostatními a bude způsobovat, že ty lidi tomu propadnou a že budou okouzlený. A mně jako člověku, kterej chce bejt svobodnej... musí principiálně vadit, že se někdo snaží mě jako ... ovlivnit, okouzlit.*“ (Respondent č. 3)

Úskalím, jež je v rámci magické praxe vnímáno, je, že v případě zaměření se na hmotné cíle dochází k oddalování se zušlechtění – spirituální podstatě magie (viz Gnóze). Dalším úskalím je praktikování magie za účelem finanční prosperity, kdy při nezvládnutí těchto operací má následovat „zásah z duchovního světa“, který si nejlépe lze představit na paralele Fausta, jenž přes bohatství a úspěch, které získal, byl nakonec zabit démonem.

8.5.5 Moc

Jak je zmíněno v teoretické části této práce, slovo magie z etymologického pohledu vychází z významu moci, popř. velikosti. Na základě rozhovorů byla identifikována subkategorie, v níž respondenti vnímají magii jako nástroj moci, díky kterému mají (vyšší) převahu nad svým okolím, lidmi a událostmi. „... *někoho ovládáš, a nebo seš ve stavu, že se nenecháš ovládat. To je to být ovčí, nebo vlkem. To znamená buď máš zuby a umíš se bránit, nebo někoho pokousat a nebo něco sežrat. A nebo se necháš pasivizovat, v podstatě narvat se do hrdla...*“ (Respondent č. 1) Principiálně tuto kategorii lze vymezit jako získání silnější vůle

magiků oproti slabší vůli okolí. Tato převaha generuje tři možné přístupy, které magikové vůči okolí zaujímají – rezistence vůči snaze okolí být ovlivněn, nebo užít magii jako nástroj aktivní obrany, nebo někoho nebo něco ovládat.

S převahou vůle si magikové zároveň uvědomují odpovědnost, která je spojená s jejich konáním. „...*Ta magická schopnost vlastně vězí jen v tom, že oni dokážou vůči sobě a vůči druhým použít svoji vůli, aby se jim ty přání plnily..., ale potom, jak se ti to začne plnit, tak tím víc začneš mít zkušenost, že ty seš pánem svého života a že ty seš pánem života svých bližních, kterým vlastně vnucuješ svou vůli...*“ (Respondent č. 1)

Převaha vůle (vnímaná moc) nemusí generovat agresivní přístup, v němž by hlavním motivem magiků bylo ovládání okolí a jeho uzurpace. Respondenti uvádějí, že jsou díky magii rezistentní vůči „manipulaci“ zvenčí, konformnímu přejímání názorů a snaze být ovládán. Magie je pro respondenty především obranným nástrojem od: „...*společenského programování, od cizích vlivů, od vlivů nějakých cizích, třeba psychických sil. Nebo i nějakých kolektivních.*“ (Respondent č. 3)

8.6 Seberozvoj

Praktikování magie dle respondentů předchází vždy příprava. Konání rituálů vyžaduje osvojení si specifických postupů, je spojováno s uspokojením z tvořivosti a rozvíjení svých znalostí a dovedností, což shrnuje subkategorie Sebekultivace. Další úroveň seberozvoje je subkategorie Sebepoznání, v kontextu poznávání sám sebe a objevování vlastních limitů.

8.6.1 Sebekultivace

Pro lepší porozumění této kategorii je nutno rozlišit činnosti, které předcházejí magické praxi respondentů. Z pohledu funkce lze vidět *přípravu rituálu* jako dílčí proces, do kterého lze zařadit činnosti před rituálem nebo během něj s konkrétním cílem. Zahrnuje techniky přípravy, výrobu magických předmětů, učení se postupů (např. používání vykuřovadel) apod. *Příprava na rituál* zahrnuje přípravné činnosti, které se týkají přímo magika, jeho osobnosti, vývoje a jeho životního rytmu (např. půst nebo provádění specifických cvičení). Je spjatá s rozvojem osobnosti a kultivací určitých vlastností: „...*Ta magie je prostě tak zajímavá, zábavná, že mě motivuje nějak jako rozvíjet určité i takovou tu systematickostí... nachystat ty pomůcky, namalovat ty pantakly, držet se opravdu co nejvíc*

těch doporučených časů, planetárních hodin, všeho, barev... A to je to nejzajímavější...“
(Respondent č. 5)

Vnímaným pozitivem v této oblasti je seberozvoj, jako kultivace trpělivosti, učení se cizích jazyků, systematicčnost, sebeodvaha apod. V přípravných činnostech lze spatřovat uspokojení z tvořivosti – výroba, objevování, příprava aj.

8.6.2 Sebepoznání

Dle respondentů je magie osobní stezkou k sebepoznání, tzn. nejen k poznání v gnostickém smyslu, ale jako hlubší poznání svého osobního prožívání, hodnot, schopností a vlastních limitů. Následné sebepoznání dále ovlivňuje budoucí směřování a cíle nejen magické praxe, ale ovlivňuje celkově směr osobního směřování. *„Díky svému citu, kterej je oprostěnej od těch pudů, můžeš najít ten kompas, kde si a co chceš. Když už víš, co chceš, aspoň v tom základním, tak si pro to jdeš.“* (Respondent č. 1)

Magická praxe kromě rozšířeného sebezpozorování, jak duchovní svět působí na magiky, přináší s sebou bezprostřední konfrontaci se silami, jež jsou prubířským kamenem jejich schopností, odhodlání, víry, vůle a odkrývá jejich vlastní limity.

„Je to rizikový prostě, je to nebezpečný. To je něco, co jsem jako na začátku úplně neviděl, ale pak mi to velmi záhy došlo. A... určitě člověk prozkoumá ty limity svojí mysli, prozkoumá vlastně to, jak svojí mysli ovlivňuje svůj život.“ (Respondent č. 3)

V případech, kdy respondenti byli konfrontováni s hrozbou, a překonali ji, hodnotí svou zkušenost jako posilující a přinášející houževnatost i do situací mimo magickou sféru, např. při obtížích v osobní, pracovní nebo zdravotní oblasti. *„...takový to vnitřní zocelení, vnitřní disciplína... Proto je to hrozně dobrý. Pro vnitřní odvahu, posílení odvahy... obecně, nejenom jako ty věci dělat, ale to vám posílí odvahu potom obecně...“* (Respondent č. 5)

9 Odpovědi na výzkumné otázky

Jaké jsou sociální aspekty zájmu o magii?

Mezi sociální aspekty, které ovlivnily zájem o magii, patří především sociální sdílení se skupinou lidí podobných zájmů nebo se „zasvěcenými“ jednotlivci. Sociální sdílení hrálo u respondentů stěžejní roli a přinášelo jim především v začátcích zájmu o magii oporu, pocit přijetí, porozumění, potvrzení duchovních prožitků a identifikaci s komunitou. Tuto roli plnila i rodina některých respondentů, ve které byla religiozita praktikována alternativně. V rodinách, kde převládala tradiční křesťanská věrouka, zájem o magii naopak sloužil jako vzdor nebo únik.

Magikové svůj zájem o magii či prožitky nesdílejí mimo prověřenou skupinu lidí podobného zájmu a považují to za intimní záležitost, kterou veřejně nesdílejí. Příčinou jsou obavy z předsudků a diskriminace, např. v pracovní oblasti. Respondenti uvádějí také negativní zkušenosti, které následně vyplývají ze skupinového sdílení – jedná se o zkušenosti s manipulací, konflikty, rivalitou mezi členy a jejich bludnými přesvědčeními.

Jak vnímají respondenti vztah náboženství a magie?

Zájem o magii u respondentů byl ovlivněn náboženským hledáním, které vedlo přes neopohanské formy religiozity, např. wicca nebo východní nauky, a přesunulo se do roviny mystického židovsko-křesťanského paradigma, které se objevuje v jejich magické praxi. Náboženství je u magiků zcela eklektické a čerpají z různých náboženských tradic, ale vesměs se nevymezují vůči žádnému náboženství jako jeho podstatě a spatřují univerzální principy takřka v každém náboženství. Náboženské praktiky magiků jsou reprezentovány uctíváním, adorací, přinášením obětí nebo mystickou cestou hledání přesahu svého bytí. Naopak někteří respondenti se staví zcela odmítavě vůči některým církvím, jejím členům či náboženským praktikám. U některých respondentů je náboženství vnímáno jako součást magie, respektive náboženská praxe se objevuje v praxi magické, dle některých je magie a náboženství oddělováno.

Jaká pozitiva vnímají magici z praktikování magie?

Magikové vnímají magii jako nástroj uspokojující jejich potřeby, obohacující a pozitivně působící na jejich seberozvoj. Magie byla identifikována jako samostatná potřeba, jež je respondenty magickou praxí uspokojována bez ohledu na cíl, s nímž je konána. Je spojena s touhou experimentovat a získávat zkušenosti. Dále vnímají obohacení

ze získání vhledu do skrytých duchovních principů a reality, hlubších souvislostí a poznání sám sebe. Magická praxe je pozitivně vnímána jako nástroj, jenž rozvíjí a zušlechťuje vlastní osobnost, znalosti a dovednosti (např. trpělivost, učení se cizích jazyků, systematickost, tvořivost). Rozvíjí sebepoznání a přináší sebeposílení po překonání hrozeb. Přináší získání osobní moci, převahu a rezistenci vůči okolním vlivům a umožňuje dosahování cílů magickou cestou se snahou něco získat nebo se něčeho zbavit.

Jaká negativa vnímají magici z praktikování magie?

Rozšířené poznání duchovních principů, reality a technik s sebou přináší v praxi možnost negativních zkušeností, jež jsou s nimi spjaté. Jedná se o zpomalení na duchovní cestě vlivem nevhodného směřování, zpětný odraz, poznání a následné znepokojení z nepříznivých vlivů, které nelze ovlivnit, „zásah z duchovního světa“ aj. S mocí si magikové uvědomují i možnost užití destruktivních technik, manipulace svého okolí a zneužití vědění. Negativem jsou uváděné sociální zkušenosti s lidmi podobného zaměření, které získali z komunitního praktikování: manipulace, konformní přejímání názorů, únik od běžné reality – bludná projekce, konflikty s ostatními členy nebo se svým okolím, jež na jejich zájem negativně reagovalo, např. výpovědi z práce.

Jaké jsou cíle magické praxe praktikujících magiků?

Respondenti vnímají magii jako univerzální nástroj, s nímž lze dosahovat různého spektra cílů, určující je osobnost a etika magiků, které je ovlivňují. Cíle magické praxe jsou individuální, lze je rozdělit na oblasti: ochrana, očista, zdraví, hojnost, moc – převaha. Ochrana reprezentuje snahy o ochránění se před negativními událostmi, lidmi, silami. Může se jednat jak o preventivní ochranu, tak o prostředek k řešení akutních situací. Respondenti ji vnímají jako doplněk „profánních“ postupů ochrany. Očista je spjatá s ochranou a jejím cílem je očistit se od negativních vlivů, které působí na člověka, např. od nepřátel, psychických bloků, forem škodné magie, zlých sil nebo neúspěchu v konkrétních oblastech. Cíle spojené se zdravím představují snahy o zachování, posílení nebo zlepšení zdraví. Tato oblast zahrnuje kromě magických postupů také znalosti a dovednosti z jiných duchovních systémů nebo hermetické triády. Cíl hojnosti se týká dosažení prosperity ve hmotném světě, u respondentů je oproti ostatním cílům nejvíce spjatý s etickými dilematy či duchovními hrozbami, které mohou magika poškodit. Podobně se magikové staví k problematice moci – převahy, jež reprezentuje snahu o ovládnutí osob, okolí či událostí. Respondenti

vnímají odpovědnost za získanou převahu, na druhou stranu si považují své svobody v rozhodování a v rezistenci vůči manipulaci od ostatních.

10 Diskuze

Realizovaný výzkum je zaměřen na motivaci k praktikování magie, vycházející z principů evropské hermetické tradice. Výzkum v této oblasti považuji za velice aktuální, mimo jiné proto, že alternativní religiozita je již několik let na vzestupu a podobné výzkumy z oblasti psychologie náboženství jsou zaměřovány spíše na tradiční religiozitu.

Hlavním cílem bylo vytvořit motivační strukturu k praktikování magie u praktikujících magiků a v jejím rámci identifikovat vnímaná pozitiva, negativa a determinanty zájmu o magickou praxi. Výzkum byl realizovaný kvalitativní formou za pomoci semistrukturovaného interview, aby bylo možné zaměřit se hlouběji na danou problematiku, nalézat podobnosti, souvislosti a vztahy mezi jednotlivými fenomény.

Realizovaný výzkum má jisté limity a výsledky mohou být ovlivněny různými zdroji chyb. Jak je již uváděno v kapitole věnující se etickým aspektům výzkumu, osoba výzkumníka je tématem magie teoreticky i prakticky ovlivněna i mimo výzkum. Tyto limity výzkumu s sebou mohou přinést zkreslení závěrů a riziko snížené objektivity, ale zároveň i pokročilou orientaci v tématu, následném porozumění a interpretaci kvalitativních dat. Dále, vzhledem k tomu, že zpracování dat prováděla pouze jedna osoba výzkumníka, mohlo dojít k možné nesprávné analýze dat a snížení validity výsledků. Aby se tomuto zdroji chyb předešlo, práce s daty vycházela z principů hermeneutické spirály.

Palčivý nedostatek aktuálních zdrojů a výzkumů zabývajících se magií v kontextu psychologie náboženství je limitem, jenž je problematický pro efektivní srovnání výsledků výzkumu s ostatními. Výsledky jsou srovnávány s výstupy výzkumů, které se zaměřovaly na výzkumný soubor s jinými charakteristikami, především z oblasti alternativní spirituality. Je nutno podotknout, že alternativní spiritualita zahrnuje i jiné formy duchovní praxe, než je magie, ale magická praxe je její součástí.

Dalším zdrojem nepřesností může být nereprezentativnost výzkumného souboru vzhledem k populaci magiků. Respondenti sice splňují předem stanovená kritéria pro zařazení do výzkumu, ale jejich souhlas s účastí ve výzkumu může být ovlivněn osobnostními charakteristikami, např. ochotou sdílet své zkušenosti a prožitky. Výzkum byl realizován se zaměřením na magii v rámci evropského hermetismu, ale po rozboru kvalitativních dat je patrné, že magická i náboženská praxe respondentů je prosáklá jinými duchovními naukami, jež s ním v tradičním pojetí nemají historickou souvislost. Respondenti, kteří splňují stanovená kritéria a praktikují magii v rámci západní hermetické tradice, mají minulé zkušenosti i s jinými duchovními naukami, které je mohly ovlivnit

a následně ovlivnit jejich motivaci. Za zajímavé považují, že u vybraného souboru respondentů lze pozorovat podobný trend jako u tradičních náboženství, tzn. odklon od tradičních forem a přesun k alternativním formám, ve kterých si jednotlivci utvářejí svůj vlastní spirituální systém.

Při srovnání charakteristik výzkumného souboru v mém výzkumu a výzkumu Heelase a Woodheadové (2005) lze vidět podobnost, že výzkumný soubor magiků nebyl tvořen „deprivanty“, ale lidmi, kteří jsou spokojeni se svým životem a magii využívají k seberozvoji nebo ke zlepšení (zkvalitnění) v určitých oblastech.

Kvalitativní cestou byly stanoveny kategorie a subkategorie, které souvisejí s motivací k praktikování magie (uspokojení z praktikování magie, rozšířené poznání, sociální aspekty, náboženství, dosažení cílů, seberozvoj).

Kategorie uspokojení z praktikování magie, která v sobě zahrnuje subkategorii Potřeba tajemna – magična, představuje motivační konstrukt, který je v souladu s Hanegraaffovým (2003) předpokladem, že magii, respektive potřebu magična, lze zařadit mezi základní lidské potřeby. Lze se domnívat, že tato potřeba je uspokojována magickou praxí nebo jen atmosférou, která je typická pro magické rituály.

Není překvapivé, že magická praxe má své cíle, jichž se snaží magik dosáhnout. Je zajímavé, že konkrétní cíle (viz 3 Struktura magie), které uvádí Veselý (2008), Nakonečný (2009a), jichž by mělo být dosahováno pomocí magické praxe (např. získání bohatství, lásky, poznání), jsou spíše na druhé koleji a uspokojení přináší již proces, kterým by mělo být cílů dosaženo. Lze se domnívat, že motivace k praktikování magie úzce souvisí s libostí, kterou přinášejí doprovodné činnosti, jež s magickou praxí souvisejí. Jedná se o aspekty, jako je sociální sdílení, experimentování, poznání a prožitky.

Na základě provedeného výzkumu lze souhlasit s výsledky Lužného a Nešpora (2008), že praxe v rámci soudobé české alternativní spirituality je motivována především individualistickými tendencemi a jen velmi málo zájmem o „hlubokou spiritualitu“. I když praktikování magie přináší rozšířené poznání a otevírá spirituální témata, jsou egocentrická, tzn. nejsou vztahována k obecným transcendentálním aspektům.

Kategorie Sebepoznání, která byla identifikována, je v souladu s Tesárkovým (2016) zjištěním, že cíle magického konání nemusí být pouze vnější, ale může se jednat o snahu dosáhnout změny v rámci sebepoznání nebo rozvoje osobnosti magika.

Jako jednu z hlavních určujících determinant zájmu o magii lze považovat sociální vliv. Po prvotním zájmu následovalo hledání sociální opory v této oblasti a následně identifikování se skupinou lidí či jednotlivci podobných zájmů. U některých respondentů se

jednalo o projev vzdoru vůči rodinným (náboženským) vzorcům. Považuji za důležité položit si otázku, zda by zájem o magii a následnou magickou praxi přetrval, kdyby respondenti nenalezli ve svém okolí skupinu nebo jednotlivce, kteří by jim dali možnost sdílení prožitků a zkušeností. Uvedená zjištění v souvislosti zájmu o magii a sociálních vlivů jsou podobná výsledkům výzkumu Lužného a Nešpora (2008), kteří identifikovali u jedinců vyznávajících alternativní formy spirituality důležitost mezilidských vztahů, která u nich vede ke spolupráci a sdílení v různých malých skupinkách a vytváření vazeb mezi jednotlivými členy duchovních společenstev.

Doporučením pro budoucí výzkum je inspirovat se výsledky a zkoumat identifikované subkategorie související s motivací kvantitativním způsobem na širším souboru respondentů. Nabízí se využít hojného zastoupení lidí vyznávajících alternativní religiozitu/spiritualitu, jíž je magie součástí, a pro ČR je typická. Takovýto výzkum by mohl potvrdit, nebo vyvrátit jednotlivé předpoklady, které byly formulovány. Testovanou hypotézou by mohlo být zjištění souvislosti sociálního vlivu a zájmu o magické praktiky, nebo zkoumání existence předpokládaného konstruktu potřeby tajemna – magična.

11 Závěr

Na základě výsledků výzkumu lze kategorizovat motivy, potřeby a aspekty ovlivňující zájem o praktikování magie. Bylo stanoveno šest hlavních kategorií – uspokojení z praktikování magie, rozšířené poznání, sociální aspekt, náboženství, dosažení cílů, seberozvoj. Na základě rozboru získaných dat lze postulovat:

- Magická praxe přináší uspokojení i bez ohledu na její cíl a jeho úspěšné naplnění.
- Lze předpokládat existenci konstruktů potřeby magie, respektive tajemna – magična.
- Magická praxe přináší rozšířené poznání, hlubší vhled mimo rovinu běžné úrovně vědomí. Se získanými poznatky souvisí vnímané rozšíření osobních i duchovních kompetencí, které ovlivňují chování respondentů.
- Zájem o magii a následná magická praxe jsou ovlivněny sociální rovinou – duchovními skupinami nebo jednotlivci, kteří především v počátcích poskytují oporu, možnost sdílení prožitků a identifikaci se skupinou.
- Magická praxe je pro magiky intimním tématem, které není veřejně prezentováno a bývá částečně skrýváno i před nejbližším okolím.
- Zájem o magii může být vzdorem oproti rodinným (náboženským) vzorcům a následné nalezení skupiny podobných zájmů přináší pocit přijetí a identifikace.
- Osobní náboženství má souvislost s podobou magické praxe a jejím směrem. Magické praxi předchází náboženské hledání.
- Magická praxe v sobě může zahrnovat náboženské prvky a sama být osobním náboženstvím, nebo náboženství a magie jsou separovány. V obou případech náboženství nabývá individuálních forem a je mimo paradigma tradiční religiozity.
- Hlavní cíle magické praxe jsou: ochrana, očista, zdraví, hojnost, moc.
- Magická praxe má pozitivní vliv na osobní rozvoj dovedností a rozšíření znalostí. Přináší sebepoznání svých hodnot, schopností a konfrontuje jedince se svými limity.

Souhrn

Předkládaná bakalářská práce je vymezena tématem motivace k praktikování magie v kontextu evropské hermetické tradice. Toto netradiční téma bylo inspirováno výzkumy, např. Hamplová (2008), Nešpor (2004), nebo Lužný a Nešpor (2008), které pojednávají o alternativních formách spirituality a prokazují, že její preference v ČR je stále na vzestupu. Soubor praktikujících magiků byl vybrán z důvodu aktivního podílení se na alternativní duchovní praxi.

Teoretická část je rozčleněna do 5 hlavních kapitol. V první kapitole jsou komparovány různé definice pojmu magie a její následné vymezení. Druhá kapitola se zaměřuje na vztah magie k jiným oblastem, jako je náboženství, čarodějnictví, umění, věda, a popisuje principy magického myšlení a chování. Třetí kapitola je zaměřena na členění magie dle způsobu, etiky, cílů, úrovně poznání a pracovního modelu, dále stručně vymezuje hermetismus a jeho disciplíny. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na současné výzkumy z oblasti alternativní religiozity a magie v ČR. Dále jsou popsány charakteristiky a typické chování lidí, kteří se zabývají alternativní religiozitou. Pátá kapitola stručně vymezuje motivaci, motivy a potřeby.

Praktická část je zpracována formou kvalitativního výzkumu, jehož hlavním cílem bylo vytvořit motivační strukturu k praktikování magie u praktikujících magiků. Dále identifikovat vnímaná pozitiva, negativa a determinanty magické praxe. Výběrový soubor byl tvořen pěti lidmi (tři muži a dvě ženy). Data byla získána za pomoci semistrukturovaného interview. Následně byla pomocí metody zakotvené teorie analyzována a kategorizována do šesti hlavních kategorií: uspokojení z praktikování magie, rozšířené poznání, sociální aspekty, náboženství, dosažení cílů, seberozvoj. Uvedené kategorie jsou dále členěny na subkategorie, jež reprezentují potřeby, vlivy, tendence a cíle, které mají souvislost s motivací.

Výzkum přinesl několik zjištění: Magická praxe jako proces přináší magikům uspokojení i bez ohledu na cíl, se kterým je vykonávána. Dále byl identifikován motivační konstrukt „potřeby magie – magična“, který je v souladu s tvrzením, jež zastává Hanegraaff (2003), že magie patří mezi základní lidské potřeby. Magická praxe přináší magikům rozšířené poznání mimo běžnou úroveň vědomí, které vnímají jako rozšíření vlastních kompetencí.

Důležitou hybnou silou na formování zájmu o magickou praxi jsou sociální aspekty (kontakt se skupinou nebo jednotlivci podobných zájmů), které respondentům přinášely

možnost sociálního sdílení, potvrzení a identifikace. Tento sociální fenomén u některých respondentů byl vyjádřením vzdoru vůči rodinným (náboženským) vzorcům. I přes výrazné sociální vlivy je magie vnímána jako intimní oblast, jež je i před blízkým okolím skrývána.

Zájmu o magii z pohledu vztahu magie a náboženství předcházelo náboženské hledání, které se vyvíjelo od neopohanských a přírodních duchovních směrů až po magickou praxi v rámci hermetické tradice. I přes jasné vymezení kritérií pro praktickou hermetickou magii a jejich naplnění, po rozboru dat bylo patrné, že magická praxe přejímá učení i z jiných duchovních tradic. Náboženství magiků má eklektický charakter a bývá součástí magické praxe, nebo u některých jsou tyto dvě oblasti separovány. Dále magikové vnímají pozitivní vliv praktické magie na jejich sebezvoje, sebepoznání a zušlechtění. Cíle, jichž má být dosahováno, jsou ovlivňovány osobnostními charakteristikami, postoji a etikou jednotlivců. Jako základní subkategorie byly identifikovány: ochrana, očista, zdraví, hojnost, moc.

Přiložená diplomová práce přinesla řadu zjištění, na něž může být v rámci jiných výzkumů navázáno. Hlavním přínosem práce je vytvoření motivační struktury praktikujících magiků. Za stěžejní zjištění je považováno, že magická praxe sama o sobě přináší uspokojení bez ohledu na cíle, s nimiž je provozována. Originálním přínosem, jak uvádí Říčan (2007), je využití „unikátní laboratoře“ pro zkoumání alternativních forem náboženství, jíž je „Česká bezbožná kotlina“.

Seznam použitých zdrojů a literatury

- Bardon, F. (2000). *Praxe magické evokace*. Praha: Chvojtkovo nakladatelství.
- Bardon, F. (2006). *Brána k opravdovému zasvěcení*. Praha: Chvojtkovo nakladatelství.
- Berger, P. L. (1999). *The Desecularization of the world: Resurgent religion and world politics*. Washington D.C: Ethics and Public Policy Center.
- Cakirpaloglu, P. (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada Publishing.
- Dillinger, J. (2007). *Hexen und Magie: Eine historische Einführung*. Frankfurt: Campus.
- Drapela, V. J. (2011). *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál.
- Ebeling, F. (2009). *Tajemství Herma Trismegista: Dějiny hermetismu*. Praha: Malvern.
- Eliade, M. (2006). *Posvátné a profánní*. Praha: Oikymenh.
- Eliáš, O. (1992). *Úvod do magie*. Trigon.
- Frazer, J. G. (2007). *Zlatá ratolest*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Freud, S. (2017). *Totem a tabu*. Praha: Portál.
- Fujda, M. (2010). *Akultura hinduismu a formování moderní religionizity: K sociálním dějinám českého okultismu 1891-1941*. Praha: Malvern.
- Greeley, A. M. (2003). *Religion in Europe at the end of the second millennium: A sociological profile*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Hajnal, L. (2008). Proč v Africe není magie. In S. Zajíček (Ed.), *Magie dnes* (13-36). Praha: Malvern.
- Hamplová, D. (2000). *Náboženství a nadpřirozeno ve společnosti: Mezinárodní srovnání na základě empirického výzkumu ISSP (International Social Survey Programme)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- Hamplová, D. (2008). Čemu Češi věří: Dimenze soudobé české religiozity. *Sociologický časopis*, 44(4), 703-724. Získáno 5. července 2017 z <http://www.soc.cas.cz/publikace/cemu-cesi-veri-dimenze-soudobe-ceske-religiozity>
- Hanegraaff, W. J. (2001). Beyond the Yates Paradigm: the Study of Western Esotericism Between Counterculture and New complexity. *Aries*, 1(1), 5-37. doi:10.1163/157005901X00020
- Hanegraaff, W. J. (2003). How magic survived disenchantment of the world. *Religion*, 33(4), 357-380. doi:10.1016/S0048-721X(03)00053-8

- Hanegraaff, W. J. (2008). Altered States of Knowledge: The Attainment of Gnōsis in the Hermetica. *The international Journal of the Platonic Tradition*, 2(2), 128-163. doi:10.1163/187254708X335728
- Hartl, P., & Hartlová, H. (2009). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
- Heelas, P., & Woodhead, L. (2005). *The spiritual revolution: Why religion is giving way to spirituality*. Malden: Blackwell.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Jung, C. G. (2006). *Výbor z díla VI: Představy spásy v alchymii (psychologie a alchymie II)*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Kalač, P. (2004). Počátky českého hermetismu. *Dingir*. 3, 94-97. Získáno 24. října 2017 z <http://dingir.cz/archiv/Dingir304.pdf>
- Kandert, J. (2010). *Náboženské systémy*. Praha: Grada.
- Kefer, J. (1991). *Theurgie magické evokace*. Praha: Trigon.
- Kieckhefer, R. (2005). *Magie ve středověku*. Praha: Argo.
- Koucká, P. (2005). *Magické myšlení v životě současného člověka*. (Nepublikovaná diplomová práce). Univerzita Karlova v Praze.
- Lévi, E. (2004). *Dějiny magie*. Praha: Trigon.
- Lindsay, G., Koene, C., Øvreeide, H., & Lang, F. (2010). *Etika pro evropské psychology*. Praha: Triton
- Lužný, D., & Nešpor, Z. R. (2008). *Náboženství v menšině: Religiozita a spiritualita v současné české společnosti*. Praha: Malvern.
- McWilliams, S. (2013). *Magical thinking: History, possibility and the idea of the occult*. London: Bloomsbury Academic.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing.
- Nakonečný, M. (2009a). *Lexikon magie*. Praha: Argo.
- Nakonečný, M. (2009b). *Magie v historii, teorii a praxi*. Praha: Vodnář.
- Nakonečný, M. (2009c). *Novodobý český hermetismus*. Praha: Eminent.
- Nakonečný, M. (2013). *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář.
- Nelson, J. M. (2009). *Psychology, Religion, and Spirituality*. New York: Springer.

- Nešpor, Z. R. (2004). Ústřední vývojové trendy současné české religiozity. In Z. R. Nešpor (Ed.), *Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství* (21-36). Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky.
- Otto, R. (1998). *Posvátno: Iracionalita v ideji božství a její poměr k racionalitě*. Praha: Vyšehrad.
- Regardie, I. (2007). *Foundations of practical magic: An introduction to qabalistic, magical and meditative techniques*. London: Aeon books.
- Říčan, P. (2007). *Psychologie náboženství a spirituality*. Praha: Portál.
- Říčan, P. (2013). *Psychologie*. Praha: Portál.
- Sørensen, J. (2017). Western Esotericism and Cognitive Science. *Aries*, 17(1), 119-135. doi:10.1163/15700593-01701005
- Stark, R., & Bainbridge, W. S. (1996). *A theory of religion*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Štampach, I. (2004). Hermetismus. *Dingir: Religionistický časopis o současné náboženské scéně*. 3, 84-87 Získáno 24. října 2017 z <http://dingir.cz/archiv/Dingir304.pdf>
- Tesárek, J. (2016). *Tanec čarodějnic: Analýza vybraných aspektů současného praktikování magie*. (Nepublikovaná diplomová práce). Univerzita Karlova v Praze.
- Václavík, D. (2010). *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha: Grada.
- Václavík, D. (2014). *Religionistická typologie a taxonomie*. Brno: Masarykova univerzita.
- Veselý, J. (2008). *Magie*. Praha: Vodnář.
- Veselý, J. (2010). *Techniky magie na pozadí alchymie*. Praha: Vodnář.
- Vido, R. (2008). Náboženství a modernita v současné sociologii náboženství. *Sociální studia*, 3-4, 27-51. Získáno 17. srpna 2017 z https://journals.muni.cz/socialni_studia/index
- Víra.cz (nedat.). *Magie a okultismus*. Získáno z <http://www.vira.cz/otazky/magie-okultismus.htm>
- Vojtíšek, Z. (2004). *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice*. Praha:Portál.
- Vondráček, V., & Holub, F. (2012). *Fantastické a magické z hlediska psychiatrie*. Praha: Columbus.
- Vrzal, M. (2011). Kritika konceptu New Age: New Age jako spiritualita, nebo lidové náboženství? *Sacra*, 1, 54-56. Získáno 5. února 2017 z <http://www.sacra.cz/Arch2011.htm>

Wolf, J. (2009). *Magia naturalis: Od umění pravěkých šamanů po současné poznatky vědy o člověku*. Praha: ARSCI.

Zajíček, S. (2008). Intelektuální reformulace magie. In S. Zajíček (Ed.), *Magie dnes* (89-112). Praha: Malvern.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Český a cizojazyčný abstrakt bakalářské diplomové práce

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Motivace k praktikování magie

Autor práce: Bc. Radek Ráček

Vedoucí práce: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Počet stran a znaků: 57 stran, 115 428 znaků

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 57

Abstrakt

Práce je zaměřena na motivaci k praktikování magie u magiků v rámci evropské hermetické tradice. Výzkumné otázky mají za ambici odpovědět, jaké jsou cíle a sociální aspekty magické praxe a jaká s ní spojená pozitiva, negativa a vztah k náboženství respondenti vnímají. V teoretické části jsou komparovány pohledy na magii a následně vymezena její definice. Dále je popisován vztah magie k jiným oblastem a stručně členěna dle jednotlivých aspektů. Následně jsou vymezeny výzkumy a jejich hlavní výsledky v oblasti magie a alternativní religiozity. Praktická část vychází z kvalitativního přístupu, data byla získána pomocí semistrukturovaného interview a následně zpracována metodou zakotvené teorie. Výzkumný soubor byl tvořen 5 respondenty. Výsledky výzkumu se opírají o šest hlavních kategorií – uspokojení z praktikování magie, sociální aspekt, rozšířené poznání, náboženství, dosažení cílů a seberozvoj, jež jsou následně členěny do subkategorií. Na jejich základě jsou interpretovány výsledky výzkumu. Hlavním přínosem práce je vytvoření motivační struktury, která zachycuje potřeby, tendence a cíle magiků k magické praxi.

Klíčová slova: magie, motivace, alternativní religiozita, hermetismus, psychologie náboženství.

ABSTRACT OF THESIS

Title: Motivation to practice magic

Author: Bc. Radek Ráček

Supervisor: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Number of pages and characters: 57 pages, 115 428 characters

Number of appendices: 3

Number of references: 57

Abstract:

The thesis is focused on motivation for practicing of magic by magicians in the frame of European hermetic tradition. Research questions are supposed to answer such issues as what are the aims and social aspects of magic practice and what are the positive and negative aspects and relationship to religion noticed by respondents regarding this practice. In theoretical part there are compared perspectives of magic and then its definition given. Afterwards the relationship between magic and other areas is described and it is sorted according to particular aspects. Next the research is defined and its main outcomes in the field of magic and alternative religions. Practical part is based on qualitative approach, data was gathered by means of semi-structured interview and subsequently processed by grounded theory method. The research group was made up of 5 respondents. The research results rely on six main categories – satisfaction from magic practice, knowledge extension, religion, reaching the aims and self-development, which are subsequently divided into sub-categories. The research results are stated on their base. The main benefit of this thesis is creating of motivational structure which retains needs, tendencies and aims of magicians for magic practice.

Key words: magic, motivation, alternative religion, hermeticism, psychology of religion

Příloha č. 2: Přepis rozhovoru s respondentem č. 5

Co je pro vás magie?

Co je pro mě magie? Aha... Pro mě osobně je to oblast jako jednoho z mých zájmů. Jeden z mých zájmů... kterež souvisí jak s nějakou kvalitou života, tak třeba i s mým zájmem o historii, o evropskou kulturu. Jinak jako definici magie... Znáš ty různé definice, ale nepřikláním se k žádné. Nemůžu říct, která je nejlepší... Já nevím, magie, práce v souladu s vůlí třeba... Všecko znám, ale že bych to dělal pro toto, to ne. Pro mě je prostě magie jako nějaká, není to úplně středobod života, nebo není to můj smysl života, ale je to jeden ze zájmů, kterému se věnuji teda nejen teoreticky, ale snažím se i něco prakticky dělat. To nějak zformulujte, stručně (smích). To je kumšt, být stručný (smích).

Když říkáte oblast zájmu, jak třeba poznám, co ve vašem životě magie není, a co magie už je?

No, to je zajímavá otázka. No, asi je to u mě tak, že prostě to mám spojený s určitými činnostmi, s určitým druhem lidí nebo třeba i s tím spolkem, ve kterém působím. To znamená... to mám teď jako vysvětlit? Ale určitě nejsem takovej ten, jak říkají ti chaos magici moderní, kteří prostě i u kafe dělají magii, že si tu kávu nějak očarují, to ne. Pro mě to je prostě... já to odděluju, to znamená, že prostě vím, kdy to chci dělat nebo chci to studovat, a pak je to pro mě jakoby zvláštní čas, na to... Nevím, jak to jako... jestli to je srozumitelný...

Naprosto.

Co vás motivuje k praktikování magie?

No, jak jsem říkal na začátku, před chvilku, je to jednak zájem o takový ty hluboce kulturní záležitosti Evropy, evropské dějiny, to byl ten prvotní zájem. Pak určitě na prvním místě, ještě předtím, to je zájem o nějaký hlubší poznání. Jo, jakoby poznání v tom smyslu gnósis, to znamená poznání nejenom vědecké. Věda mě dycky taky bavila, jo. Ta klasická věda – astronomie a tyhle věci – ale zároveň vím, že život..., v životě existují souvislosti mnohem hlubší, mnohem skrytější, který taky fungují a nedají se vědou úplně uchopit, a to mě dycky zajímalo a lákalo. Takže vedle astronomie mě vždycky lákala i astrologie. Vždycky jsem je dokázal nějak vodlišit a dycky byly pro mě důležité obě dvě, vlastně asi tak stejně, jo. To znamená zájem o poznání těch hlubších souvislostí, jako jsou různé, já nevím... analogie

a podobný věci, který fungují na psychické rovině, ale třeba jako i v přírodě, ty souvislosti... To, jak na mě působí hvězdy, příroda... Prostě touha po poznání těch skrytých souvislostí, to je jedna věc.

A určitě jakoby další věc tam je, naučit se umět zacházet s realitou nějak efektivněji. To znamená, když se říká ovlivňovat tu svou realitu kolem, ne jenom těma obvyklýma prostředkama. Když potřebuju zabít hřebík, tak si vezmu kladivo, ale třeba, já nevím..., mám nějakou chorobu, tak jasně, že puďu za doktorem, vezmu si doporučený prášky, ale zároveň budu hledat ty hermetické analogie a podpořím to nějakou, já nevím... buď obyčejným čajem nebo nějakou spagyrickou tinkturou, pokud k ní mám přístup nebo si ji dokážu vyrobit. To znamená ovlivnění reality těmadle skrytějšíma hermetickýma souvislostma, který podle mě prostě fungují, protože s tím mám letitou zkušenost.

Nebo se podívám třeba do horoskopu, a nedívám se do něho dnes a denně, ale když je něco důležitýho, nebo já nevím..., mě zajímá nějak hlouběji nějaký člověk, tak určitě se rád podívám i na jeho horoskop a ono mi to prozradí další věci, se kterýma nějak můžu potom zacházet. Takže jako určitě i to zacházení s životem, s realitou, z hlediska právě toho, těch externích souvislostí.

A potom to poznání je první. To mě bavilo nejvíc. Fakt to poznání, to hlubší poznání těch souvislostí. Jak fungují prostě planety, nejenom astronomicky třeba, ale jaký mají, ať už faktický, anebo prostě ten vnitřní vliv na člověka. To může být jenom vliv domnělý, ale von nějak funguje, jo? Ty souvislosti já tam vidím.

Jakou formu magické praxe provozujete?

To možná ještě souvisí s tím, s tou předchozí otázkou, ale k magii jsem se dostal až postupně, přes ty ostatní hermetický věci. To znamená, právě první věc, která mě třeba kdysi už skoro od dětství zajímala, tak byla astrologie, jo. Pak jsem se dostal k dalším věcem, jako alchymie. A k tý magii, to byla jedna z nejposlednějších. No a ta motivace... teď ta otázka, teď jsem se ztratil s tou otázkou.

Otázka byla, jakou formu magické praxe provozujete?

Jo, formu. No, a protože mě dycky zajímaly jakoby ty naše, ty nám přístupné systémy v tomto kontextu použitelný, v kontextu Evropy... Jako třeba z té astrologie mě zajímala samozřejmě ta naše klasická, a nikdy moc ta indická nebo já nevím... nějaká čínská. Tak stejně jsem se dostal k magii té naší evropské, tradiční, a tam jsem zjistil, že je to úplně neuvěřitelná pokladnice. Vlastně Evropa, dokonce i naše země je pokladnice... starých

grimoárů a návodů od těch lidovejch, až po ty nějaký sofistikovanější grimoáry. Když zkrátka mě zajímá nějaká magie..., vopravdu jakoby z 90 %, tak je to fakt ta evropská. Ty klasický, prostě grimoáry: Faust, Goetie, tydlency vychází z té Evropy, jo. O arabský nic nevím, o židovský malinko, kabala a tak, ale vlastně i když jsem se něco dozvěděl, tak mě to zas až tak nezaujalo. Mě prostě fascinujou ty evropský věci...

Nehledě na to, že tam je celej balík od úplně obyčejných, nějakých lidových návodů, který si fakt člověk může vyzkoušet, tak nějak ověřit, až po složitý, že jo, evokace, který nakonec může, jo. Pokud tomu věnuje tu sílu a čas, energii. Takže ta evropská, klasická, naše. A pokud objevím nějaký grimoáry, který souvisí s našima zeměma... Vím, že se tady používala staročeština, nebo třeba aspoň v té němčině ve středoevropském prostředí, tak to je to, co mě láká nejvíc.

Proč zrovna magie, a ne jiná duchovní praxe? *Třeba křesťanství?*

No, tak... Otázka v mém případě je špatně položena, protože já vedle magie praktikuju i klasické duchovní cesty. Nejbliž mám určitě ke křesťanství. Jakoby... kdyby se mě někdo oficiálně zeptal na náboženství, tak jsem prostě katolický křesťan, že... K tomu jsem taky dospěl v podstatě s podobným vývojem, kdy jsem hledal nějaké, jako v mládí, úplně v raném mládí nějaký duchovno. Lákala mě ta duchovní cesta, lákal mě Bůh jako takovej, vůbec prostě nějaký náboženství... a jakoby přes různý peripetie východních směrů a tak... Ty mi jsou sympatický, třeba buddhismus je mi sympatickej, ale nepraktikuju ho, jo. Kromě nějakých pár jakoby magických metod, třeba z Tibetu a tak... Tak jsem se nakonec dostal k té Bibli a přes nějaký protestantský směry a hledání jsem zakotvil v tom katolicismu, protože ten je prostě z mého hlediska zas jako nejfunkčnější, nejhermetičtější, nabitý nejsilnějším egregorem, jestli se tam tenhle pojem dá použít v tom rozhovoru (smích).

Jo, to znamená jakoby katolicismus, jako třeba Lévi, že jo, nebo Kefer (hermetici katolíci). Úplně s něma já osobně konvenuju takhle, že jo. Nemáme to všichni takhle v naší lóži... Ale já s něma konvenuju. Prostě náboženství, který je nejbližší naší zemi, který je zároveň nej, nejhlubší i z toho hermetického hlediska. Veškerý podle mě takový základní katolický dogmata jsou zároveň i hluboce hermetickými zásadami, takže pro mě cesta... nejsem jako nějaký extra aktivně praktikující katolík, ale do kostela občas chodím, na mši chodím. Modlitby, některé se modlím, jo... Prostě je to pro mě... duchovní cesta je pro mě vopravdu cesta katolická v zásadě, jo. Ale mám ji samozřejmě nějakým způsobem hodně zliberalizovanou a upravenou pro ty ostatní směry, aby se do toho vešly. Ale třeba, já nevím, astrologie a další věci se mi s tím vůbec nebijí, vlastně ani ta magie, jo. Faust, že jo. Když

se dělá Faust, tak to je vyloženě křesťanský grimoár. Tam dokonce nekřesťan Fausta prakticky podle klasického návodu nemůže dělat, takže vlastně..., ne že bych neměl jiné duchovní cesty, naopak. Podle mě... já bych to řekl navopak. Prostě pokud člověk dělá hermetismus, a zvlášť jako tyhle ty tvrdší věci, jako je magie a tak, tak by měl mít nějakou svou víru, jako nějaký svoje náboženství, nějakou svou duchovní cestu, jo. A je dobrý, když... protože potom to nemá... a znám takový lidi, tak to hrozně potom hledají v té magii nebo v hermetismu nebo v těch různých lóžích. A chtějí to. A chtějí, aby prostě, já nevím... Aby jim velmistr suploval kněze, aby jim lóže suplovala církev. A nějaký problém, a prostě chtějí, aby je lidi opečovávali. A to podle mě je blbost, jo. To nejde. Proto by každý měl mít nějaký svoje náboženství, svého duchovního nebo nějakou svou cestu, duchovní vedle této. Paralelně s ní a nemusí se to bít. Takže já to mám takhle, jo. Vy jste ještě se chtěl k tomu něco doptat (smích).

No, mě k tomu napadá, třeba křesťanství i judaismus se vyloženě staví odmítavě magii..., jak si to vysvětlujete?

No, tak hodně historicky si to vysvětluju ale i tím, že vlastně, jako samozřejmě, jak křesťanství, tak judaismus, jakožto náboženství jsou určeny opravdu širokému davu, je to cesta exoterní (oproti hermetické, která je ezoterní), a pokud tam má být nějaká zásada vyřčena jakoby obecně, tak pak souhlasím s tím, že raději varování. Kdybych tady měl dav lidí, který neznám, a měl bych jim něco říct o magii, tak bych je nejdřív varoval. A chtěl bych, aby když už si o tom budem povídat, aby u toho zůstal jen ten, kdo se opravdu nějak nebojí, je nějak aspoň zásadně duševně zdravější a tak, prostě pár kritérií. Třeba když přijímáme lidi do lóže, tak hodně máme opravdu poměrně náročnější přijímací proces, který odfiltruje všechno tohle, jo. Tudíž myslím si, že cesta náboženství v tomto je jako správná, obecně, jo. Kněz nemůže v kostele lidem říkat „prostě dělejte magii“, jo. A to je spíš varovat. Jasně, že historicky se to zvrhlo do toho, že potom se už říká obecně toto. Podle mě to už je přepjatý, to už je prostě nad rámec. Správný kněz by měl, pokud bude mluvit o čemkoliv, tak vědět o tom tolik, že by měl... vidět i ty jiné stránky. To znamená, já nevím, jiný příklad paralelní, když by mluvil o rodině, tak by měl mít nějakou zkušenost s rodinným životem. A moc nevěřím a nežeru třeba kněze, který příliš mluví do toho, jak mají žít partneři a vychovávat děti, když tu zkušenost nemá. Tak to беру s velkou rezervou. Podobným způsobem беру samozřejmě s velkou rezervou duchovní, kteří mluví o tomhle. Takže jakoby to jsou témata, ve kterých si holt nechám svůj názor, a je to moje zodpovědnost před Bohem. Nejsem zodpovědný v tomhle církvi, jo. Já prostě církev беру hodně, hodně s rezervou. Já

spíš ten systém křesťanské beru z pozitivního hlediska, ale církev a další věci už beru hodně jako s rezervou. Fakt jako... tam si to filtruju prostě svým filtrem. A on to dělá každej, jo. Já o tomhle nerad moc mluvím, jo. To si každej přefiltruje – někdo v tu morálku, někdo v další věci, takže... takže já to dovykládám takhle, jo. Pro mě je to prostě... tenhle učitelskej úřad tam nemá platnost, protože von je platnej skutečně pro dav. V tomhle to beru, že to je v pořádku. Ale já se považuju už za specialistu, takže prostě asi jako správnej kněz bude poté rozmlouvat s někým, třeba, já nevím, s homosexuálním párem a bude mít pochopení, tak taky jim nebude říkat „to je špatně, jak děláte, a rozejděte se“, ale pokud bude dobrej, tak s něma nějakým způsobem bude pracovat a bude je respektovat jako lidi. Možná blbej příklad, jo, a napadl mě teď. Takže když se budu s někým... A znám kněze, kteří jsou citliví na magii a hermetismus. A dělají ho, a... (smích). No, znám je, znám i takový. To je, o tom bych mohl povídat, ale...

Jaká duchovní oblast předcházela vaší magické praxi?

No, jak říkám. Já jsem se k tomu dostával postupně přes různý ty hermetický obory. Začal jsem s tou astrologií, kdysi už. Nejdřív jako teoreticky, a pak jsem se ji prakticky naučil dělat. A pak další obory... Takže asi takhle, jo. A dycky to šlo paralelně i s tím mým náboženským hledáním, i s tím mým profesním zadáním, jako sociálního pracovníka, pak terapeuta, pak nějakěj výcvik a tady tyhle věci. A dycky mi s tím nějak konvenovaly, jo, takže asi tak. Jako já nevím, jestli tohle jako je ta odpověď, ale...

Jako je to nějaká součást mého vývoje a ta magie jako taková, jakoby i z toho praktickýho hlediska, přišla až poměrně pozdě, jo. Vždycky jsem tam měl nějaký obavy nebo něco a potřeboval jsem najít lidi kolem. Hodně, hodně tam sehrávalo roli to, že jsem našel pár lidí, kteří měli odvalu do toho jít se mnou. Spíš mě i motivovali jakoby k té odvaze a třeba i někteří už mají zkušenost, jo, nebo i když nemají, tak..., ale stali se parťáky v tomhle. A to mě v tomhle hodně pomohlo se do toho pustit a odhodit všechny takový ty nějaký obavy nebo tohle, no...

Co je cílem vaší magické praxe? Vy jste řekl, že to je poznání. Když se budeme na to dívat třeba z pohledu čarodějnictví, jsou nějaké konkrétní cíle? A teď to řeknu nadneseně: třeba pytel zlata nebo... Co teda je ten cíl? Proč to děláte?

Cíl je... určitě jeden z cílů je, pokud dělám nějakou evokaci, něco takovýho, tak víc poznat jaksi duchovní realitu, ale i víc poznat sebe. U toho možná víc člověk pozná sebe, než nějaký jako světy kolem. Já nejsem nějak citlivej, nemám úplně dar, nejsem nějaký

médium nebo tohle, jo. Pro mě to je spíš trénink citlivosti, vnitřní citlivosti, jo. A to možná je i odpověď na některý ty předchozí, jakože ta magie mně pomáhá hodně zcitlivovat na věci – na živly, na nějaký vnitřní hlas, na nějakou intuici, imaginaci, tyhle věci. To mě hodně v tomhle opravdu posunulo o velký kroky. A to mi pomáhá zase zpětně v dalších oblastech, že jo. Takže určitě nějaký citlivý jakoby poznání. Možná to poznání bude hlavně o tom sebepoznání, jako... A taky hodně sebezcitlivění. To je jedna věc, jo. Která teda jako fachčí a dělá mi dobře, řekl bych. A i když poznám ty, ty temnější stránky, tak jsem rád, protože vlastně víc tomu rozumím, jo potom... Takže určitě poznání, a ne jenom takových těch superschopností, který jako nemám nějak extra, jo, ale spíš takovýho toho... rozpoznávání prostě těch svých vnitřních proudů. To je jedna věc. A potom samozřejmě nějaká práce ve skupině a tam už je to o tom nějakým ověřování. To znamená, fakt si řeknem, že třeba budem pracovat s nějakou entitou, nějakou planetární, a budem ověřovat prostě skupinově a pak si sdílet, jak to na nás působí...

A ověřovat? Ověřovat co?

Třeba, já nevím, je solární entita, které jsou tradičně v některý literatuře, jako Bardon v Praxi magické evokace, připsány některý věci, tak jestli opravdu takhle na nás působí. A to jsou hodně, jakoby sdílení, hodně osobní, jo. Jde fakt o to... nebo občas děláme i nějaký experiment, kdy je nějaký návod a zkusíme ho prostě. Třeba sigilická magie typicky... Udělá se sigilum na nějaký přání, já nevím... ať se mi splní něco, nebo ať se udělá, ať se splní nějaká věc, na které se společně dohodneme. Nebudu říkat konkrétně... Ale prostě je to experiment už o konkrétních věcech. Ať každý z nás najde, já nevím, do měsíce... nějakou, nějak se to definuje, aby se to dalo konkrétně uchopit. A pak si to ověřujeme. A výsledky jsou samozřejmě různé – někdy se to prostě... někomu stane, někomu zas ne. Ale je to zajímavý rozhodně o těchle věcech se sdílet. A je to zase o té vnímavosti na ty věci, jo. Protože potom člověk je samozřejmě vnímavější na to, že jo. Jo, takže určitě ověřovat platnost některých těch grimoárů. Když třeba na tom pracujeme s nějakou entitou, takovou tou jakoby užší. Ted' myslím ať už pozitivní, nebo negativní takzvaně. Tak pak do toho většinou už jde málo lidí. Tak zas pak ověřujeme, jestli jako to, co je jí připsáno zase tradičně, jestli to v tom člověku rozněcuje, jestli to působí. A určitě máme v plánu i takový ty praktický věci. Ted' jsme se s jednou skupinou dohodli, že zkusíme třeba nějakou entitu na ten pytel, nemyslím na pytel peněz, prostě na nějaký hmotný, konkrétní prospěch, jo. A prostě zkusíme, jo. Takže určitě... jsem už dělal i já osobně nějaký drobný svoje rituály, který by mi měly přinést nějaký úspěch v něčem. To taky zkouším... Já jsem zkoušel

průřezově už úplně od těch jako některých nejjednodušších návodů typu Černý drak a tak, až po nějaký ty goetický nebo faustovský věci, jo. A musím říct opravdu s různou úspěšností. Protože nejsem nějaký, velkej citlivec, takže pro mě spíš je to zajímavý už to, že to dělám, že vlastně otevřu nějakou starou knihu a zkouším něco, co zkouší minimum lidí. Většina se toho bojí nebo to považuje za nesmysl. A já obě tydle věci odmítám, právě. A s tím, že... je zajímavý, ale vlastně to dělám i s tím, že, jak to říct... že to je nějaká součást... no, teď mně to vypadlo. Já jsem měl jako úplně to správný slovo, co jsem chtěl. Já si na to snad vzpomenu, ale...

Mně úplně se nejvíc osvědčila ta příprava. Spíš než vlastní rituál. Protože, jak jsem řekl, prostě ta citlivost někdy je, někdy není. Rituál je určitě zajímavá věc. Je to takový jakoby divadlo, že jo. Roucho, kuřidla, různý vůně, obětiny, kruh, všechno možný. To je takový... to je efekt, to je jasný. A často jsme zažili, že i poté nějaký jevy meteorologický, tak jako jsem v životě nezažil. Jasně. Ale stejně, při tom všem, dycky nejzajímavější je ta příprava, která třeba, když je to nějaký větší rituál nebo..., tak to trvá měsíc, dýl. Teď třeba pracuju na jedny věci, která už trvá několik měsíců, ta příprava. A ta je dycky hrozně zajímavá, takže příprava ještě... Že to dělám hodně kvůli tomu, že vopravdu se můžu do něčeho pustit pořádně, a třeba si vezmu, já nevím, nějaký text, kterej vím, že je třeba blbě přeložený, nebo prostě jenom tak a jedu. Zkouším to prostě z té němčiny vopravdu co nejprecizněji dát dohromady. Přepsat ručně, nachystat ty pomůcky, namalovat ty pantakly, držet se opravdu co nejvíc těch doporučených časů, já nevím, planetárních hodin, všeho, barev a tak, jo. A to je to nejzajímavější, to mě hrozně baví, ta praxe v té přípravě, kdy fakt tomu věnuju nějakou velkou energii, ale zároveň to je jakoby ten kontakt. Pokud jde o nějakou bytost, tak cítím silně... možná mnohem silněji než při tom divadle, při tý... při těch generálkách, při tom nácviku. Že se jakoby do té postavy, kdybych to přirovnal k divadlu, tak do té postavy se vžiju skoro líp, jako když se učím, než pak, když už jako hraju to divadlo. Tam už je spousta dalších okolností, fakt dobrý, zajímavý. Ale příprava. To je klíčová věc a hodně důležitá. Takže možná i kvůli těm přípravám. Rád se na ty věci připravuju a pak když to dělám s lidma, jako s těma, kteří vím, že tomu taky dají něco, jo. Aby to nebylo tak, že někdo přijde až na ten rituál a teď „co se bude dít, tak co jako, co mi tady ukážete“, to nechci, jo. Tyto věci fakt dělám buď sám, nebo s lidma, kteří už to mají podobně. Že ta příprava je taky hrozně pro mě... no asi taková nejzajímavější. Tam se i ty synchronní... synchronní jevy třeba, se dějou, že jo. Podle kvality té bytosti. Co se děje mně, se děje i v okolí. Naprosto, jo. Zajímavá věc. Takže to jsem chtěl říct, to jako důležitá věc k té praxi.

Mohli bychom to specifikovat, že vás vlastně baví dělat magii?

No jasně. Jo. Je to ohromná zábava. To je možná další motivace – prostě dobře se bavit (smích). A samozřejmě to nedělám, abych se bavil. To je ten druhotnej efekt, jo. Ale baví mě to. Je to velmi, velmi poutavé.

No a pomáhá vám magie vyhnout se něčemu negativnímu?

No, tak asi jo. V životě se děje spousta negativních věcí a v mnoha věcech mi nepomohla (smích). Ale taky jsem ji nedělal při tom, to je jasný. Pomáhá mi určitě. Když se něco děje, tak to nějak jako vnitřně líp prožívám třeba. Vopravdu jako... třeba nějaký, nějaká vnitřní koncentrace, nějaká imaginace nebo nějaký... nějaký posílení sebeodvahy. Já nevím, když mám před sebou nějakou třeba nepříjemnou zdravotní záležitost, tak umět se uvolnit, odevzdat se tomu, nechat se tím projít a vidět ten druhý konec. Je to možná i součástí té mý duchovní cesty, že to je nějaká duchovní koncentrace, ale určitě to vnímám jako cestu magie taky, no jako... Potom třeba když je nějaký konkrétní problém, tak já nevím, že se kouknout na horoskop, třeba... Nebo nějaký ten přípravek vyloženě alchymický. To dělám minimálně, na něco, že bych udělal, že by mě čekala třeba operace, že bych udělal rituál, ať to dobře dopadne. Zatím jsem úplně takovej nápad neměl, jo.

Ale třeba když bych věděl o bytosti, která je konkrétně spojena s nějakým orgánem nebo s problémem, tak bych nějaký drobný rituálek... asi jo, asi už jsem taky použil, ale... no, je to spíš takový to vnitřní posílení, jakoby dodávání vnitřní odvahy. To ta magie je dobrá, no.

Co vás přimělo k praktikování magie? Třeba nějaké rodinné faktory, dědičná linie...

Tak, nic takovýho... jak jsem říkal, prvotní byl ten zájem o ty věci vůbec. Že mě to zajímalo, jo. Ty dějiny magie a já nevím, ty souvislý věci. Byl to jenom teoretický zájem. Pak i zájem v souvislosti s těma věcmi, který jsem praktikoval, jakože magie se slučovala s těma dalšíma hermetickými vědami, kterými jsem se zabýval primárněji a ještě tohle. A potom klíčovou roli sehráli právě ty lidi. Prostě jsem potkal lidi, v jednom roce, během pár měsíců několik lidí, nezávisle na sobě, kteří vlastně... to bylo vopravdu jako nějaký zázrak. Synchronní jev, nebo nevím co... Ale během krátký doby jsem potkal několik lidí, kteří vlastně to měli, kteří mě v tom motivovali. Kterí měli tu... odvalu, tu chuť a... tydle věci, prostě do toho jít. Ale zas třeba nevěděli, jak. Neměli k tomu jakoby taky nikoho, neměli k tomu, já nevím, třeba... Já jsem založil tu naši lóži tak hypoteticky, jako teoretickou

skupinu, zatím. Já jsem nikdy vlastně ze začátku nemyslel, že to opravdu bude funkční skupina. A pak právě ten jeden kamarád řekl, že když už to je, tak pojďme to rozjet jako vopравdovou lóži. Já jsem nevěřil, jako... nevím, já jsem tomu moc nevěřil, takový skeptik v tomhle přirozenej (smích). A řekl dobrý, tak uděláme nějaké první setkání, rozešlem pár lidem, který známe, který by to mohlo zajímat, ale ono se to chytlo, tak mi to dalo tu důvěru, že lidi, ta motivace k tomu praktikování bylo to, že jsem našel lidi, se kterýma to prostě můžu rozjet, jo. Samozřejmě myslím takovou už tu větší praxi. Jakože nějaký ty drobný věci, to si člověk už zkoušel, jo. Ale, vlastně to nebyla úplná taková ta klasická magie. Někaký pokusy drobný, jo. Takže já bych řekl, že ty lidi byli pro mě klíčoví. Že jsem hodně skeptickéj, nedůvěřivej a byly tam jistý obavy taky, jo. Ale spíš taková ta skepse jakože „no, kdoví jak“. Ale jo, já jsem věděl o těch celých dějinách a o nějakých spolicích, co to dělaj. A pak jsem potkal ty lidi. Ty lidi, kteří prostě taky začínali, ale i lidi, kteří už mají za sebou x let, třeba i desítek let praxe... Tak jsem se toho chytil, a to mi dalo fakt ten šum, že jsem během pár měsíců hodně i tohle... rozjel prakticky.

Jaké reakce vyvolává váš zájem o magii ve vašem okolí?

O tom nerad mluvím, no. Hodně rozlišuju, s kým o tom můžu mluvit a s kým ne. Takže vlastně... a protože teď už mám poměrně velkej okruh lidí, se kterýma o tom můžu mluvit jako nejenom v tom našem spolku, ale já jsem členem x různých dalších spolků, nebo aspoň se známe, jezdíme, navštěvujeme se. Takže mám kvantum, kvantum, opravdu kvantum lidí, se kterýma můžu sdílet, když budu cokoliv chtít. I z různých směrů, z toho vůdů, nějaký i satanisty, prostě kohokoliv, jo. Z New Age směrů, co se týče andělů. Kdybych potřeboval nějakou specializaci nebo radu nebo prostě sdílení... dovoluju si tvrdit, že znám jako... nevím, ty tajný úplně sféry asi ne, ale jinak jako 90 % lidí, co u nás aktivně a veřejněji trochu aspoň působí v oblasti těch hermetických věcí a magie. To znamená, z těch znám drtivou většinu těch klíčových osobností, ty můj generace, prostě mezi 40 a 50 lety, těch žáků těch starejch mistrů. Samozřejmě, tydle taky jsem nějak poznal, ale jenom jemně. Znam takový ty, co se u nich učili. Jsou to vlastně moji vrstevníci, tak s těma jsem v kontaktu. Takže moje potřeba v tomto je pokrytá.

Tudíž reakce mého okolí je pozitivní, protože si vybírám, jo (smích). A vím, že na to, kdo neví, tak na to reaguje většinou negativně, že jo. Buď hodně skepticky nebo, nebo tím... že to je většinou duchovní prostředí, křesťanský, tak samozřejmě odmítavě s nějakým strachem, že to je takový to ateistický, tak se skepsí. Se svou rodinou, v můj rodině se tomu nevěnuje nikdo, tak o těch věcech prakticky nemluvím vůbec. Manželka o tom ví, ale taky

furt filtruju samozřejmě, co jí řeknu a co ne. Zná naše stránky, kouká na ně, tam zveřejňujem, co děláme. Takže ona rámcově ví, jaký třeba rituály, praxi dělám, to jo. Ale protože ona je taky křesťanka, ale má to jako tradičněji, hodně to toleruje. Hodně toleruje, to musím říct. Ale je ráda, že o některých podrobnostech jí, jak tam někde v rouchu děláme nějaký bubu, tak ty podrobnosti jí nevyprávím. Ale že jedem na nějakou společnou akci, kde budem dělat nějaký rituál rámcově, to jí řeknu. Ale... když jsem třeba v práci, o tom s lidma nemluví. Fakt jenom s těma, kteří ví, o co jde, a to vyplývá z podstaty magie a hermetismu, jo. Většina těch tradičních učitelů a mistrů doporučuje: mluvte o tom opravdu minimálně a jenom s tím, s kým to má smysl, no. A často se mě na to lidi i ptají. Nebo to někde najdou nebo se to dozví, tak jsem taky velmi opatrný, jo. Že bych hnedka... s váma jsem takovej otevřenější, protože vím, že těm věcem rozumíte, takže vím, že nějakým způsobem rozumíte i mý terminologii, jo. Ale kdyby to byl prostě student, ptal se na stejný otázky... Věděl bych, nebo nevěděl bych, jestli se těm věcem věnuje, tak bych asi byl takovej jakoby trošičku zdrženlivější, jo. Fakt je to hodně o tom, jo. A samozřejmě, že. Ale prostě... to je jedno. Mně stačí informace, že rozumíte terminologii. To už si s tím poradím. Takže tak.

Jaká vnímáte pozitiva spojená s magickou praxí? Když se bavíme vyloženě o té praxi, je tam ještě něco, co třeba nebylo řečeno?

Pozitiva... no, tak pozitiva jsou, že to člověka nějak zoceluje, jo. Zoceluje... samozřejmě musí chtít, jo, není to automatický. Ale když už ty věci dělá, tak vono ho to donutí, že jo. Když máte udělat dobře, nějaký větší rituál, tak se musíte tomu věnovat... Musíte si tu hůlku vyrobit, musíte, já nevím, ty roucha si opatřit. Musíte ty kruhy si udělat, ty pantakly a pravej pergamen si opatřit. Tydle věci. Já nevím, takový jakoby šolichání, jo, ale vopravdu. A ty svíčky, jak se mají, takže takový to vnitřní zocelení, je nějaká vnitřní disciplína. Proto je to hrozně dobrý. Pro vnitřní odvalu, posílení odvahy... obecně, nejenom jako ty věci dělat, ale to vám posílí odvalu potom obecně. Určitě to posílí takovou tu trpělivost, aspoň zas moje zkušenost. Trpělivost... línej člověk prostě magii... nemůže dělat, jo, kdo je línej, úplně primárně... Jako kdo s tím má potíže vobčas, tak ho to donutí... Mně třeba, jako ve spoustě věcí se taky někdy nechce, ale zrovna ty magický věci mě jakoby... zajímavým způsobem motivujou k tomu, že fakt se jim dokážu věnovat tak nějak intenzivněji než méně smysluplným. Když mám nějaký úkol, kterej úplně není pro mě tak jakoby zábavný, zajímavý nebo smysluplný, tak mu určitě věnuju míň energie. Ta magie je prostě tak zajímavá, zábavná, že mě motivuje nějak rozvíjet určitě i takovou tu jakoby systematickostí a cit na tydle věci. Ale prvotním bych řekl je ta odvaha, nějaké zocelení.

Taková ta vnitřní pevnost, jo... Jako ty věci vlastně dělám, protože vím, že vony mi zpětně dají tohle, jo. Nějak mě jakoby více upevňují vnitřně, no.

Jaká vnímáte negativa spojená s magickou praxí?

Tak obecný negativa... Ty často říkám právě lidem, který si myslím, že nejsou úplně vhodní nebo by nejdřív měli složit... radši přechíst, nebo opatrně... Obecný negativa... samozřejmě může to otevřít nějaký ty spodní proudy v člověku, jo. Takový ty... může to ukázat prostě nějakou jakoby...

Ted' jsem nerozuměl. Co že to může otevřít?

Spodní proudy. Nebo jak to nazvat. Protože když se budu připravovat na nějakou práci s nějakou... temnou entitou nebo budu dělat jenom třeba vizualizaci nějaké bytosti, která je spojená s něčím temnějším, tak... prostě člověk, kterej má náchylnost nejenom k bázlivosti, už to stačí... Ale ta náchylnost k nějakým tady těm duševním nesouladům, případně chorobám, tak to může otevřít... určitě nějaký negativní oblasti. Ale znám, znám třeba člověka, kterej není úplně duševně v pořádku, nějak trpí, má nějakou diagnózu. Vobčas ty věci dělá. A spíš mu to pomáhá. Spíš ho to nějak zoceluje a v těch lepších obdobích je potom výrazně lepší. V těch horších ty propady má, že (smích)... Takže určitě obecná věc, v čem je negativní, takže je to nárok... Je to náročné na osobnost člověka.

Náročná na osobnost člověka. Pro mě třeba v čem by mohla být negativní? Já nevím, no jako... to je teď, to je ta iracionální stránka. Pro mě nejvíc negativní je, když vopravdu dělám nějaký větší věci, tak se mi začnou dít nepříjemný věci v okolí. Když mám třeba nějakou temnější bytost... já nevím, zvýšená nemocnost nebo... úplně typická věc, která se často v literatuře uvádí, je teda... Nevím jak to... že se začnou kazit doma přístroje. Blbne elektrika, blbne voda. Takový ty, jako s těma živlovejma... To se mi stalo. Ale to je iracionální věc, která mohla být opravdu jenom náhoda, a nemůžu říct, že byla v souvislosti s tím. Ale... bylo divný, že jako dycky, když jsem něco takovýho dělal. Ale možná proto, že doma máme starý přístroje nebo tak, jo (smích). Tak to vnímám jako takový největší negativum. Jinak jako v čem negativum... ono je to pozitivum i negativum, že to je taková hodně tajná věc. Že vopravdu ... nejnegativnější věc, kterou jsem kdy zažil, tak byla asi ta, když se určitej okruh lidí dozvěděl, že se těmhle věcem věnuju. To jsem ještě nedělal praktickou magii. A vlastně mě to stálo místo v práci. Protože jsem dělal v jednom křesťanským zařízení. Ani ťukem jsem nic neporušoval, jakoby myslím z hlediska křesťanství nebo těch zásad té profese... Ale jim vadilo, že se tomu vůbec věnuju, tak se mě

zbavili. To byl největší negativní vliv. A ono se to může stát. Že se dozví někdo, že jo, že budete v nějaký pozici a to se nebude šéfovi líbit. Může to být důvodem nějaký perzekuce. Podobně jako náboženství, když se někdo dozví... Já nevím, někdo je jehovista a kdo ho nemá rád, tak se na něm začne vozit. To vnímám jako takový zajímavý negativum, který nevím, jak se dá popsat. Ale to je spíš problém těch druhých, že jo. Jinak jako... určitě ještě tam je takový to negativum, že někdy, když člověk... a popisuje to Josef Veselý v těch knihách o magii. Ty negativní stránky. A já jsem to jako zažil jemně, protože jsem i docela racionální člověk, takže takový ty propady emocionální nemám velký. Taky jsem to zažil, ale u jiných lidí jsem to hodně viděl, který se prostě věnujou těmdle věcem. A pak stačí někdy i teoreticky. Studují to a pak jsou zahlceni těmato informacema, mají pocit toho velkého pohledu a osvětlení, jak by měnili realitu. Taky jsem to zažil. A pak... najednou propad. Taková ta skepse. Najednou nic nemá smysl, protože normální realita je fádni. A tadlencta... taková ta duchovní krize, něco jako, jo. Kdo ví, zda to funguje a teď narazí třeba na nějaký problém, takže... já nevím, jak on to tam Veselej popisuje, jakoby určitá... určitá... duchovní propad nějaký. I vyplývající z toho, no. Takovej ten... teď mi ten odborní termín vypadl.

Myslíte inflaci ega a potom propad?

Jo, přesně. To je ono, jo. A to samozřejmě často je i u lidí v církvi, že prostě obrovský plamen a pak to splaskne, protože ... Kdo tyhle věci dělá, tak už se nikdy nemůže vrátit úplně zpátky, si myslím, jo. Pokud... jako jasně, víš co, to jenom ho chvilku zajímá a pak to zase přejde, to je něco jinýho. Ale když člověk hodně do těchhle věcí zabrousí a dělá je, tak si myslím, že zpátky cesta k nějakému vobyčejnému, šťastnému, materialistickému životu už neexistuje, jo. Pak je to cesta do nějakýho úplnýho propadu, a nebo ho to nějak furt láká, jo. Ale možná cesta k nějaký černý magii. To nevím, jo. Ale určitě ... tohle nebezpečí, že když už se vydám na tu plavbu, vím, že není už z té cesty návratu. Což je ale jako dobrý pro mě, jo (smích). Už bych se nechtěl vrátit... Ale jsou tam ty ostrovy s těma skaliskama a ty bouře vobčas.

Představuje pro vás duchovní praxe nějaká úskalí?

Tak, mým největším osobním úskalím je, že jsem prostě takovej tupec (smích). Nejsem moc citlivej na ty vnitřní věci, jo. Že vopravdu jsem hodně racionální, hodně skeptickéj, takovej člověk... A jako pro některý lidi třeba, když se dozví, že se těmhle věcem věnuju, tak se až diví, jo. A to jsou ti, co neznají ten můj hlubší rozměr, že jsem takovej

hodně bádavej, hloubavej. To je fajn na tomhle, jo. Takže hodně čtu, a já nevím, co všechno, jo. Ale úskalí pro tu praxi je, že nemám úplně takovou tu vnímavost, citlivost. Já to беру někdy jako výhodu, protože zase nejsem... nemám ty tendence upadnout do nějakýho stavu, extatický. Nebo uvěřit všemu, jo. Každýmu prostě nějakýmu, že jo... ať už učiteli guru nebo nějakýmu... nebo já jsem se dřív hodně zajímal, když jsem studoval tu sociální práci a později tu alternativní religiozitu, hodně o sekty a tak. Tak 10 let jsem se tomu intenzivně věnoval. A to mě taky naučilo, jo. Takže jsem prošel nějaký skupiny a různé kurzy a navštívil jsem všelijaký možný, že jo, sekty a ty guru a šéfy. A tahle vlastnost mi vlastně dycky pomohla... určitě zažít si tam tu praxi, ale dycky mi ta skepse bránila jakoby upadnout. Zase nikdy jsem nikomu úplně neuvěřil. To dokonce i ta má cesta křesťanská je hodně taková skeptická. Takže... v magické praxi to někdy je úskalí v tom smyslu, že když dělám velký rituály, že se fakt hodně připravuju, pak skoro z toho nic nemám, tak jsem naštvanej, že jsem prostě... A je to třeba, že někdy hodně očekávám, že jo. Tak to bývá, když člověk strašně moc čeká, tak pak tohle. Takže moje zkušenost je spíše, co se týká té přípravy, tam to frčí samo. A když už je to vlastně rituál, tak pokud to jde, tak to nechat volně plynout a spíš si to užívat. Což ale zase když člověk vede ten rituál nebo třeba obsluhuje kuřidla nebo něco většího, tak je to taky těžký, jo. Takže to je to úskalí. Moje racionalita, ta paradoxně, taková skepse je mým velkým úskalím, na kterým já osobně se snažím co nejvíc pracovat. Tak to zcitlivování, to je pro mě důležitý. A to je moje cesta, nemá to tak každěj. Jsou lidi, který to mají naopak a ty zas se to snaží brzdit, když o tom mluvíme, jo, a vzájemně se sdílíme. A zase třeba... mě zajímá, jak oni mají ten prožitek hlubší a to... Je to pro mě fascinující, jo, že to dokážou třeba až takhle prožít, jo, jakoby hluboce až náboženský tenhle rituál. Pro mě je to fascinující. Takže to je jedna z motivací, proč to taky dělám. Kvůli lidem. Protože sám bych tu magii nikdy úplně nedělal. Jako jenom sám. Protože vždycky bych se... nikdy neměl tu svou lóži, kterou jsem si založil, tak. A i když ji mám, tak stejně jezdím ještě do ostatních spolků, některých jiných, abych zažil zas jiný lidi a jinou praxi a jiný sdílení. Jsem členem x různých, anebo i nečlenem a jezdím tam. Takže mě dycky zajímaly tyhle věci nějak sdílet, jo. Právě pro tohle úskalí. Protože vidím nějakýho obrovskýho nadšence a já to nadšení taky někdy nemám tak úplně obrovský. A ten mě dokáže motivovat k něčemu, co bych sám neudělal, jo. Nebo zas vidím někoho, kdo jako... třeba to vůdů, jo. Fakt se do toho úplně opře s tím citem, tak mě to fascinuje, jo. A tím mě trochu do toho vtáhne, takže... To je, to je ta moje zjištění, že mě ti lidi vtahují do něčeho, co já nemám. A vím, že zase jim můžu dát něco, co... potřebuji se o něčem poradit, neznají zrovna, já nevím, nějak co jsem... to mám třeba načteno, tak prostě to proberem. A to je zas můj dar jim, jo. Takže zas to vracím,

když to určitě není. Ale, ale ty lidi, no, to je klíčová věc, no. A i pro tohle moje úskalí, pro tuhle pomoc v tomhle je pro mě zajímavý s lidma ty věci sdílet, tak nějak prožívat. Studuju třeba, takže máme literaturu, vyloženě jedem tu racionální stránku. Rozebíráme teď nějakou kapitolu, kterou mají za úkol všichni si přečíst, a pak se o tom sdílíme, to mě taky hrozně baví, jo. Protože to je zas jinej pohled, že jo. Ten tam uvidí to, ten tam vnímá tohle. Aha. Takže vedle té teorie je samozřejmě i to studium, ale taky společný, jo. Taky je to dobrý. Tak, tak asi.

A myslíte si, že je teda něco, co by ještě mělo být řečeno ohledně motivace? Nebo něco, co byste třeba doplnil tady k těm otázkám?

To mě nenapadá nic. Asi by mě napadlo, kdyby ses bavil o dalších věcech, ale... já jsem to řekl hodně mezi těma řádkama. Jakože třeba ta příprava je důležitá, ty lidi, tohle pro mě. Znáám lidi, co hodně praktikují sami. Ale to jsou většinou opravdu takový jakoby... hodně uzavření solitéři, kteří jsou pro mě už moc...moc na té hranici toho nebezpečí nějakýho upadnutí do nějaký, já nevím, jednoho typu nějaký magie nebo nějaký, která už pro mě není nějak srozumitelná. Pro mě jsou vždycky sympatičtější ti, kteří se o těch věcech nebojí sdílet. Samozřejmě s těma, kteří jsou na podobný vlně, to je jasný. Ty jsem vždycky spíš vyhledával. A doporučil bych to každému... Ať si najde spolek nebo okruh lidí. Prostě ho zkusí vytvořit. To je magická cesta, jak tvořit nějaký duchovní nebo magickej spolek. To je velkej úkol, ta tvorba té naší lóže. To není úplně snadná věc, že jo, ukočírovat skoro dvacet lidí a tyhle praktiky a různé přístupy. A my nemáme, že jo, žádnou nějakou jednu, jeden směr nebo jednu duchovní cestu. Ale tak to je, jsou to rozmanití jedinci. Není jednoduchý vést to, organizovat to. To je taky sama o sobě velká duchovní praxe, jo. Nebo duchovní, hermetická. Organizovat, vést, řídit lóži, jo. A každej to nedělá. Je spousta dobrých lidí, schopných, kteří by do toho nešli. Znáám jako jenom pár, kteří tudle odvahu našli něco takovýho dát dohromady. Takže... a určitě bych každému doporučil, když tyhle věci chce dělat, aby se s někým ještě spojil. Mít spojení v tomhle je dobrý... Spíš než učitele. Určitě mnozí radí „najdi si učitele, který tě bude učit“. Já jsem měl pár takových, ale nikdo nebyl, jakože by byl úplně nějaký, jako zásadní, jedinej, výhradní, jo. Spíš to byly ty knihy. Ale určitě i osobnosti. Ale doporučil bych, spíš než guru-učitele...

Příloha č. 3: Otázky semistrukturovaného interview

Co je pro vás magie?

Co Vás motivuje k praktikování magie?

Jakou formu magické praxe provozujete?

Proč zrovna magie, a ne jiná duchovní praxe?

Jaká duchovní oblast předcházela vaší magické praxi?

Co je cílem vaší magické praxe?

Pomáhá vám magie vyhnout se něčemu negativnímu, popřípadě čemu?

Co vás přimělo k praktikování magie?

Jaké reakce vyvolává váš zájem o magii ve vašem okolí?

Jaká vnímáte pozitiva spojená s magickou praxí?

Jaká vnímáte negativa spojená s magickou praxí?

Představuje pro vás duchovní praxe nějaká úskalí?